

PRIMORSKI DNEVNİK

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 28 (8430)

TRST, petek, 2. februarja 1973

PRIMORSKI DNEVNİK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNİK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNİK v zasluženi Evropi.

Tri postaje na poti k miru

Kar na tri strani hkrati se mora ta hip usmerjati pozornost mednarodne, še posebej evropske javnosti: na Helsinke, na Zenevo in od konca januarja dalje na Dunaj.

V Helsinkih je v teku že drugi krog priprave na konferenco o evropski varnosti in sodelovanju v Zenevi sta se atomski velesili lotili pogajanj na štirih oči o tem, kako bi napravili nadaljnji korak k zmanjšanju atomske oborožitve na Dunaju pa so se sešli preostavni obeh vojaških zvez, atlantskega in varšavskega pakta z namenom, da se dogovore o pripravi na konferenco o zmanjšanju tujih vojaških sil v srednji Evropi.

Vsako izmed teh pogajanj prinaša spodbudne napovedi, ki vse izpčujejo težnjo po odpravi dosedanj mednarodne napetosti na svetu in še posebej v Evropi. Ti trije sestanki pa so že po svoji sestavi dobi različni, pač ustrezno predmetu, ki ga imajo v razpravi in tudi hotenjem tistih, ki so dali pobudo za taka pogajanja. Vsekakor kažejo helsinška pogajanja že na zunaj dosti bolj demokratičen značaj, na njih sodelujejo vse evropske države (Albanija je sama odpovedala udeležbo) enakopravno, v Zenevi sta se veliki sili zaprla na tajna pogajanja, na Dunaju pa gre za pravo blokovsko dogovarjanje.

Pa vendar je to pot prvič, da je po toliko letih od konca druge svetovne vojne prišlo na vrsto tudi vprašanje tujih vojaških sil na celini. Pravzaprav sta evropskega človeka šele sestanki v Helsinkih in Zenevi, ki ga spominja, na kako negotovih temeljih je potekalo vse povojno življenje Evrope in kako zelo je vsa ta povojna Evropa več kot četrta stoletja živel v povsem neurejenih razmerah. Ta naša stara Evropa, ki je v vsej svoji zgodovini bila v gospodarskem, duhovnem in kulturnem pogledu celota, je v povojnem času žvela razbita na dva dela, na Vzhod in Zahod. Vse evropske meje, ki so bile vzpostavljene po vojni, še niso, z majhnimi izjemami, dobile dokončnega mednarodnega priznanja, ker bivši protihitlerjevski zavezniki zaradi medsebojnih sporov niso speli vojne do pravega konca, do mirne pogodbe z Nemčijo. Tudi sama Nemčija se je dejansko šele lani sporazumno prilagodila novemu stanju. Kar je še posebno značilno, Evropa, oziroma njen pretežni del, je še danes, po 27 letih od konca vojne, tako rekoč v stanju tuje okupacije. V vrsti evropskih držav na Vzhodu in Zahodu so stalno nastajene pomembne vojaške enote, pretežno iz sestava armad obeh velesil, ZDA in Sovjetske zveze. ZDA drže v zahodni Evropi v sestavi atlantskega pakta okoli 300 tisoč vojakov, od tega pretežno večino v Zahodni Nemčiji, kar 215 tisoč. Ameriške vojaške enote so še v Veliki Britaniji, Belgiji, na Nizozemskem, na Islandiji, na Grenlandiji, v Španiji, v zahodnem Berlinu, v Italiji, Turčiji in Grčiji. Sovjetske vojaške sile so nastanjene v Vzhodni Nemčiji, kjer je 330 tisoč sovjetskih vojakov, na Češkoslovaškem 85 tisoč, na Poljskem 45 tisoč in na Madžarskem 60 tisoč.

Temu je dodati še vojaške sile, ki jih imajo posamezne članice obeh paktov v skupni sestavi in kajpada tudi temu ustreznimi oborožitvami. Vse to skupaj o tem, kako je Evropa močno obremenjena z navzočnostjo vojaških sil in oborožitve.

Zato je dobrodošla vsaka pobuda, ki bi težila k zmanjšanju tega velikega pritiska, ki ga pomeni tolikšna oborožena moč v Evropi. Še bolj spodbudna je kajpada bila, če bi vprašanje, kako zmanjšati vojaške enote in oborožitve v Evropi, sprejeli kot sestavni del razprav v Helsinkih. Nemogoče je namreč upati na varnost evropskih narodov, o čemer naj razpravlja evropska konferenca, če ni v tako razpravo vključeno tudi vprašanje razorožitve oziroma zmanjšanja vojaških sil, zlasti pa tujih, v Evropi. No, predstavljati blokovski sil so se odločili drugače. Vprašanje zmanjšanja vojskva in orožja v Evropi so vzeli kot predmet posebne razprave in ga strnili v ožek krog držav. Na Dunaju so se zbrali zato samo predstavniki vodilnih blokovskih sil, se pravi ZDA in Sovjetske zveze, ter tisti članici iz obeh paktov, ki imajo svoje čete v drugih državah, ter tisti, na

katerih ozemlju so tuje čete. Tako se je zgodilo — Sovjetska zveza je predlagala, da bi prišle na Dunaj vse evropske države — da je na prvih posvetih navzočih samo dvanajst držav, 7 iz atlantske in 5 iz varšavske vojaške zveze.

Zelo zanimivo je ravnanje Francije, ki je že pod De Gaulleom izstopila iz vojaške zveze. Kljub temu, da sta Pompidouja vneto nagovarjala tako sovjetski voditelj Brežnev kot zahodnonemški kancler Brandt, naj pošlje delegacijo na Dunaj, je francoski predsednik uporen, ne in ne na Dunaj. Zakaj ne? Francozi sijo, da bi taka pogajanja v strogo blokovskih okvirih samo še bolj utrdila blokovsko delitev Evrope, čemur pa se Francija upira. Francija ima seveda še druge pomisleke, ki ji branijo na Dunaj, boji se neravnotežja sil, ki bi ga utegnilo povzročiti zmanjšanje vojaških sil v srednji Evropi, saj bi super-sili potem še bolj visoko širile z njuno vojaško močjo, če bi drugi svojo moč zmanjšali.

Kakor koli že, je pobuda o zmanjšanju vojaških sil na tem, da jo začno počasi uresničevati. Napadno in čisto nerazodno pa bi bilo pričakovati, da se bo to zgodilo čez noč. Gre za toliko občutljivih vprašanj, da bodo verjetno morala miniti leta, predno bo storjeno kaj odločilnega. Mir in pomiritev prihajata vedno zelo počasi. Toda že samo to, da se evropski narodi usmerjajo na tako pot, kaj lahko blagodejno vpliva na razmere že danes. Vsekakor pa bi kazalo ob vsem, čemur smo v zadnjem času priča v Evropi, sklevati, da so evropski narodi vendarle zaorali brazdo, ki obeta, da uteme v njej pomati seme miru, varnosti in sodelovanja.

DRAGO KOŠMRLJ

Omejitev izvoza lir za potovanje v tujino

RIM, 1. — V skladu z uvedbo dvojnega menjalnega tečaja lire, ki je stopil v veljavo 22. januarja, so italijanske oblasti sprejele nekatere nove ukrepe, ki se tičejo predvsem turistov. Valutni menjalni urad Banca d'Italia je objavil okrožnico, v kateri določa, da vsak Italijan, ki potuje v inozemstvo kot turist, po poslih ali pa študijsko, nese lahko s seboj največ 500.000 lire in ne milijon lir, kot je bilo to dovoljeno doslej. Ta vsota je lahko v italijanskih lirah ali pa v tuij valuti.

Prav tako je isti urad določil, da so z današnjim dnem začenjali menjavati tujim turistom denar po tečaju finančne lire, kar se tiče tujih bankovcev. Za ostale oblike menjave v turistične namene, ki se nanašajo na razne bančne ali mednarodne čke, pa velja tečaj trgovske lire. Ti ukrepi bodo gotovo močno prizadeli tuje turiste, ki prihajajo v Italijo.

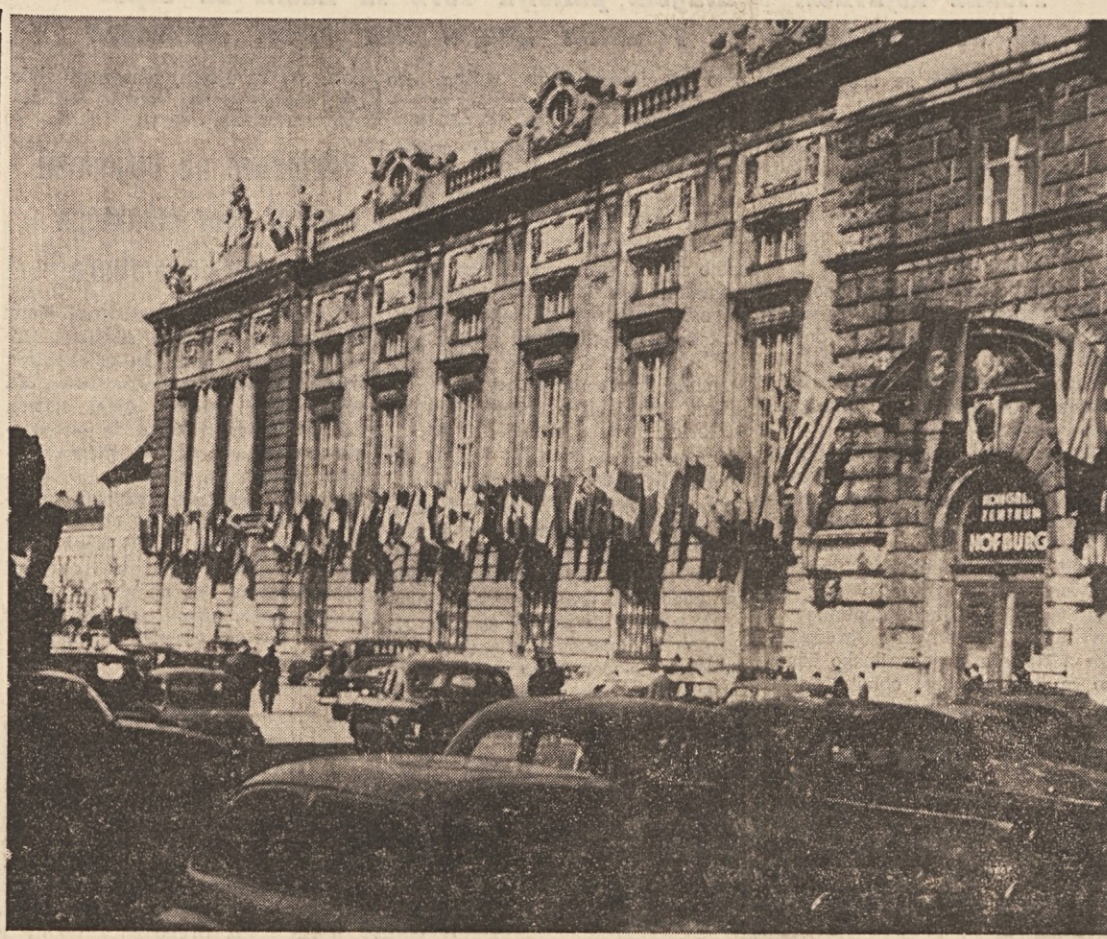
Vprašanja procedure še vedno v ospredju na dunajskih pogovorih

Posvetovanja o zmanjšanju vojaških sil v Evropi šele v proizvodovalni fazi

DUNAJ, 1. — Dunajska posvetovanja med sedmimi državami NATO in petimi članicami varšavskega pakta, na katerih naj bi postavili osnove za bodoča pogajanja o zmanjšanju vojaških sil v Evropi, so še vedno v začetni fazi. Delegacije obeh blokov so se danes sestale ločeno, prišlo je tudi do medsebojnih stikov, vendar le med posameznimi delegatami.

Glasnik zahodnonemške delegacije je povedal, da so na današnjih srečanjih razpravljali predvsem o treh vprašanjih: o predstavitvi zasedanja, o dnevnem redu in o načinu sodelovanja na posvetovanjih tistih držav, ki niso direktno prisotne s svojimi vojaškimi silami v Srednji Evropi. Te države so Norveška, Danska, Italija, Grčija in Turčija za NATO ter Bolgarija in Rumunija za varšavski pakt. Kot je znano, so Američani nasprotovali udeležbi teh držav, vendar so vanjo privolili, potem ko je Sovjetska zveza predlagala, naj bi se posvetovanju udeležile vse evropske države, ki so zainteresirane v razorožitve na našem kontinentu.

V zvezi s tem vprašanjem je romunska delegacija javno izrazila željo, da bi se vse prisotne delegacije udeležile posvetovanj kot enakopravni, sogovorniki na osnovi temeljnih načel neodvisno-

Palaca Hofburg na Dunaju, kjer potekajo posvetovanja med atlantskim zavezništvom in varšavskim paktom za pripravo pogajanj o omejitvi vojaških sil v Evropi

PET DNI PO VSTOPU V VELJAVO PARIŠKEGA SPORAZUMA

KLJUB NADALJEVANJU BOJEV V VIETNAMU SE KOLESJE PREMIRJA VENDARLE PREMIIKA

Mednarodna nadzorna komisija bo v najkrajšem času začela delovati - Pospešen umik ameriških vojakov - Thi Binhova sprejela predstavnikne južnovietnamskih nevtalstov

SAIGON, 1. — Štiri dni po uvedbi premirja se boji v Južnem Vietnamu še niso prenehali, vendar pa je kolese miru počasi začelo delovati ter daje upati, da bo premirje, ki je doslej le formalno, v kratkem postalo stvarnost. Razine komisije, ki jih predvideva pariški sporazum, bodo v najkrajšem času lahko začele delovati in izpolnjevati naloge, ki jim jih nalagajo mirovni protokoli.

Danes je dopel v Saigon šef delegacije začasne revolucionarne vlade v štiristranski vojaški komisiji, ki ima nalogo sodelovati z mednarodno komisijo za nadzorstvo nad premirjem. Gre za generala Tran Van Traja, ki je vodil znano partizansko ofenzivo iz januarja 1968. V južnovietnamsko glavno mesto se je prepeljal z ameriški helikopterji skupaj z 299 častniki osvobodilne vojske. Njegov prihod je bil predviden že v prejšnjih dneh, vendar je bil odložen zaradi hudih bojev blizu Tay Ninh, kjer bi ga morali počakati ameriški spremljevalci. Prihod generala bo omogočil, da se bo že jutri zjutraj sestala štiristranska vojaška komisija, v kateri so poleg ZRV še predstavniki saigonskega režima, Hanoi in ZDA. Že na prvem sestanku bi se morali dogovoriti o ukrepih, s katerimi naj bi omogočili članom mednarodne nadzorne komisije (ki jo sestavljajo Kanada, Indonezija, Madžarska in Poljska), da se končno premaknejo iz Saigona, ter zasedejo postojanke, ki so bile zanje pripravljene v vsej državi.

Že jutri pa bo manjša skupina 24 mednarodnih opazovalcev odšla v nekatere centre Južnega Vietnama, ki so imeli nalogo nadzora na tleh, ki so jim jih dali na razpolago. Opazovalci, razdeljeni v tri skupine po osem članov (dva za vsako državo), bodo obiskali Hue in Danang v severnem delu Južnega Vietnama ter Pleiku na Osrednjih planotah.

Nadaljuje se tudi umik ameriških vojakov iz Vietnama. Danes je zapustilo deželo s šestimi najetiimi civilnimi letali 1.200 mož, tako je število Američanov v Vietnamu pravilno padlo pod 20 tisoč. Od začetka premirja je že kakih štiri tisoč vojakov ZDA zapustilo Vietnam. Ameriški vojaški glasnik pa je povedal, da bodo pospešili umik, ki bi se moral zaključiti že 14. marca, torej dva tedna pred rokom 60 dni, ki ga določa pariški sporazum.

Pentagon pa je medtem sporočil, da so štiri ameriške vojaške ladje, opremljene s posebnimi napravami za odstranjevanje min, že priplule v Tonkinški zaliv. Odstranjevanje ameriških min pred severnovietnamskimi pristanišči bi se moralo začeti v prihodnjih dneh ter bo verjetno trajalo veliko časa, predvsem zaradi ogromnega števila min. Pri tem delo bodo sodelovale ameriške in severnovietnamske ladje; po predvidevanjih bi morali iz ZDA poslati najmanj 20 do 25 ladij ter kakih štirideset helikopterjev.

Ugoden odmev so imele tudi umirjene izjave saigonskega zunanjega ministra Tran Van Lama, ki je izrazil prepričanje, da se bodo boji postopno zmanjšali, ter da bodo povsem prenehali, ko bo mednarodna komisija začela delovati. Značilno je tudi, da Lam ni ponovil običajnih obtožb proti «komunističnim» taktikam, da na naj bi bili edini krivci kršitve premirja. Lam je tudi izrazil željo, da bi se čimprej sestala s svojim kolegom osvobodilne fronte, namreč z zunanjim ministrom Thi Binhovo. Slednja je še vedno v Parizu, kjer ima v teh dneh vrsto sestankov s predstavniki tako imenovane «tretje sile» oziroma nevtalstov, ki naj bi vstopili v «svet za nacionalno pomiritev», o katerem govori pariški sporazum in ki bo imel nalogo pripraviti splošne volitve v Južnem Vietnamu. Gospa Thi Binh se še ni izrekla o morebitnem srečanju s saigonskim zunanjim ministrom, njen glasnik pa je zagotovil, da «skrbno proučuje» predloge Tran Van Lama.

Precešnje težave pa so se medtem pojavile na pogajanjih za sestavo koalicijske vlade v Laosu. Proameriški režim vztraja na zahtevi, da bi moral bodoči vladar predsedovati sedanji premier Suvana Fuma, čemur pa predstavniki Patet laa seveda odločno nasprotujejo. Po predlogih Patet laa naj bi novo vlado sestavljalo osem nevtalstov, štiri predstavnikni desnice, ki je sedaj na oblasti v Vientianu, in štiri pripadniki Patet laa. Boji v Južnem Vietnamu pa še niso prenehali, kot smo omenili

DUNAJ, 1. — Avstrijski minister za trgovino in industrijo Starbacher in sovjetski minister za tujo trgovino Pavlovič sta podpisala na Dunaju desetletni sporazum o gospodarskem, znanstveno- tehničnem in industrijskem sodelovanju med Avstrijo in SZ.

na začetku. Danes so zabeležili 188 incidentov, torej približno toliko kot včeraj, vendar znatno manj od prvih dni premirja. Saigonsci so doživeli zelo hudo poraz — to sam priznava — v Qua Vietu, 10 km južno od demilitarizirane pasu, od koder so se morali danes umakniti, potem ko so utrpeli zelo hude izgube (več kot sto mrtvih ali ranjenih). Saigonsci trdijo, da so to izgube, ki je bila že dolgo v partizanskih rokah, zavzeli dve minuti pred uvedbo premirja in da bi jo torej imeli pravico držati.

ZIS o ukrepih proti nelikvidnosti

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Zvezni izvršni svet je na včerajšnji seji pod predsedstvom podpredsednika dr. Jakoba Sirokovića sprejel sporočilo o izvajanju ukrepov s področja nekrativnosti in nelikvidnosti in o izpolnjevanju obveznosti iz pogodbenih obveznosti. Zvezi svet sodi, da je potrebno predvsem zagotoviti poslovanje organizacij znotraj dela na osnovi ustavnih sprememb, izboljšati materialni položaj podjetij, posebnih zagotoviti trajna neobhodna obratna sredstva zmanjšati v potrošnji okvire razpoložljivih sredstev in z družbenimi dogovori urediti gibanje cen.

B. B.

Razčlenjene stavke kovinarjev in velika demonstracija v Turinu

Delavci so demonstrirali proti represiji v podjetjih in za obnove delovne pogodbe

RIM, 1. — Na ministrstvu za delo so se danes nadaljevali ločeni sestanki na tehnični ravni med sindikati kovinarskih delavcev in delodajalci za obnovo delovne pogodbe. Gre predvsem za poskus ministra Coppa, da bi usklajal stališča obeh nasprotujočih si strank in s tem omogočil nadaljevanje neposrednih pogajanj, ki so bila razbita zaradi trgoveškega stališča zveze kovinarske industrije.

Predstavniki kovinarskih sindikatov so izjavili, da so na včeršnjem sestanku z ministrom Coppom jasno povedali, da v sedanjem položaju ni nobenih pogojev, da bi se pogajanja za obnovo delovne pogodbe obnovila. To zlasti zaradi tega, ker se delodajalci nečesto opredeljujejo s svojimi predlogi, ki so za delavce nesprejemljivi, ki pa povzročajo razbijanje pogajanj.

Po drugi strani pa se nadaljujejo pogajanja med kovinarskimi sindikati in predstavniki podjetij z državno udeležbo. Prav tako se bodo jutri nadaljevala pogajanja s predstavniki male in srednje kovinarske industrije. Kot vidimo torej, je glavni spor z veliko kovinarsko industrijo, ki je do sedaj zavrnila vse važnejše delavske zahteve.

Medtem se v Italiji nadaljujejo razčlenjene stavke kovinarjev pro-

trošnje. Največji del, okrog 86 odstotkov, izgub iz preteklih let je bil do kraja 1971. leta krit. Družbeno-politične in interesne skupnosti so skoraj popolnoma izpolnile svoje obveznosti do gospodarstva, tudi precejšnji del nekaterih investicij je bil krit. Toda poleg teh pozitivnih dejstev je ugotovljeno, da se še vedno v številnih organizacijah ne izvajajo predpisi o sanaciji in o omejitvi osebnih dohodkov. Poleg tega se skušajo s povišanjem cen in joremenevanjem gospodarstva namesto z zmanjšanjem potrošnje (to velja za družbeno - politične skupnosti) zagotoviti potrebna sredstva. Ugotovljeno je bilo, da povišanje cen lahko resno ogroža dosežene rezultate v izvajanju stabilizacije in kompromitira ukrepe za prenečevanje nelikvidnosti. Da bi se odstranili negativni pojavi, ki vjvirajo posledno zagotoviti stabilizacije zvezni izvršni svet sodi, da je potrebno predvsem zagotoviti poslovanje organizacij znotraj dela na osnovi ustavnih sprememb, izboljšati materialni položaj podjetij, posebnih zagotoviti trajna neobhodna obratna sredstva zmanjšati v potrošnji okvire razpoložljivih sredstev in z družbenimi dogovori urediti gibanje cen.

B. B.

ZMAGA LEVE OPOZICIJE V POSLANSKI ZBORNICI

Večina umaknila zakonski odlok o davčni razbremenitvi bencina

V senatu pa je že v teku razprava o vladnem zakonskem osnutku o spremembah davčne obremenitve petrolejskih proizvodov za letošnje leto, predvsem zaradi vstopa v veljavo IVA

Rim, 1. — Leva opozicija je v poslanski zbornici prisilila vlado, da je umaknila svoj zakonski odlok o davčni razbremenitvi nekaterih petrolejskih proizvodov. Do te pomembne politične zmage proti sedanjim Andreotijevi vladi je prišlo po nekajdnevni razpravi, v kateri so komunisti in socialisti poudarili, da se bodo do skrajnih meja, ki jih dovoljuje parlamentarna pravilnik, bojevali ne samo proti davčni razbremenitvi petrolejskih proizvodov, zlasti bencina, kar bi šlo izključno v korist petrolejskih proizvodov, ampak predvsem proti vladni «razvadi», ki hoče reševati razna zakonodajna vprašanja z zakonskimi odloki namesto, da bi se odkrito spoprijela s parlamentom z zakonskimi osnutki.

V začetku današnje seje je predsednik demokristjanske poslanske skupine Piccoli predlagal, da se spremeni dnevi red, da se opusti obravnava zakonskega osnutka o davčni razbremenitvi petrolejskih izdelkov, ter da se nadaljuje z razpravo zakona o kmetijskih namernih pogodbah. Piccoli je posredno priznal poraz Andreotijevе vlade, ko je izjavil, da ne obstaja možnost, da bi bil omenjeni zakonski odlok pravočasno odoben, saj zapade njegova veljavnost jutri popoln.

Iz poteka razprave je bilo razvidno, da se razprava ne bo mogla zaključiti jutri, ker se je prijavilo za diskusijo kar 34 komunističnih in socialističnih poslancev. Obstrukcija levičarskih poslancev predvsem proti vladni «razvadi», da preveč pogosto izkorisča postopek zakonskih odlokov, je torej popolnoma uspešna. To je tudi ugotovil predsednik komunistične poslanske skupine Natta, ko je dejal, da so KPI in ostala levičarja v tem boju izrazili predvsem svoje nasprotovanje proti pogostemu zateku k zakonskim odlokom. Poleg tega je poudaril, da naj bo neopustljivo stališče levice v opomin vladi, da mora imeti odkrite odnose z zakonodajno skupščino.

V nadaljevanju razprave je poslanska zbornica z veliko večino glasov odobrila 2. člen zakona o kmetijskih namernih pogodbah, ker je vlada sprejela predloge opozicije in ta člen spremenila v smislu, da bodo člani pokrajinskih komisij, ki se bodo ukvarjali z vprašanjem kmetijskih namernih pogodb, imenovali predsedniki državnih odborov in ne prefekti, kot je vlada prvotno predlagala. Takoj nato so poslanci začeli obravnavati člen 3 zakona, ki določa nalogo in vlogo tehničnih komisij za določitev višine najemnin.

Po današnjih dogodkih v poslanski zbornici je Mancinijeva struja PSI sprejela socialistična objavlja sporočilo, v katerem ugotavlja, da so dogodki v poslanski zbornici dokazali, da je to najboljši način za strmo gibanje sedanje Andreotijevе vlade, da je treba s tem bojem nadaljevati, dokler ne bodo ustvarjeni pogoji za obnovo resnega dialoga s katoličani. Mancinijeva struja ugotavlja, da se bo ta dialog lahko začel samo s križem sedanje vlade. Tudi predstavnik mešane skupine v poslanski zbornici Anderlini je poudaril, da to kar se je pripetilo glede zakonskega odloka o davčni razbremenitvi petrolejskih proizvodov dokazuje, da se nobena vlada ne more brez posledic spopasti z levo opozicijo, predvsem ko gre za važna vprašanja, kot so odnosi med izvršno oblastjo in parlamentom.

Po dopoldanski seji poslanske zbornice je Piccoli izjavil častnikarjem, da je vlada poskrbela, da se cena bencina ne bo povišala tudi, če ni bil odoben omenjeni zakonski odlok. Sicer pa bo o podobnem vprašanju poslanska zbornica začela kmalu obravnavati, saj je že v senatu na dnevnem redu vladni zakonski osnutek o spremembah davčne obremenitve petrolejskih proizvodov za leto 1973 v zvezi z vstopom v veljavo davka na dodatno vrednost IVA, ki bo obremenil samo proizvodnjo bencina.

V Beogradu sestanek o zaščiti narave

BEOGRAD, 1. — Član sveta federacije Edvard Kardelj je danes v Beogradu v imenu pokrovitelja predsednika Tita in v svojem imenu pozdravil udeležence ustanovnega sestanka za zaščito in napredek človekovega okolja. Kardelj je zaželel, da bi ta pobuda doživela polni uspeh. Opozoril je na nevarnost ogroženja človekovega okolja in zagotovil, da se ne more živeti v prepričanju, da so naravna bogastva neizčrpana. To spoznanje, je poudaril Kardelj, je postalo tudi smoter te akcije na vsem svetu. Kardelj sodi, da je socialistična samopravna družba najbolj poličana, da ustvari konstruktivni odnos človeka do narave.

DANES

V poslanski zbornici je Andreotijeva vlada doživela hud poraz. Po nekajdnevni živahni razpravi je morala umakniti z dnevnega reda zakonski odlok o davčni razbremenitvi petrolejskih proizvodov in še posebno bencina, s čimer bi dejansko darovala petrolejskim industrijem najmanj 200 milijard lir. Komunisti in socialisti, ki so se odločno bojevali proti temu zakonskemu odloku, so izjavili, da je bil njihov boj namenjen predvsem proti vladi, ki je začela zlorabljati zakonske odloke, namesto da bi se odkrito spopadla v parlamentu z opozicijo.

Kljub nadaljevanju bojev se v Južnem Vietnamu premirje vendarle postopno uveljavlja. Opazovalci pričakujejo predvsem, da bo steklo delo mednarodne nadzorne komisije, kar bi se moralo zgoditi v prihodnjih dneh. S tem bi se morali boji dokončno prenehati.

Zupan Spacchini je včeraj sprejel delegacijo Antifasiističnega odbora za zahodni Kras, ki mu je izročila petico z 2.300 podpismi za doslej ureditev kraja mučeništva na Opčinah, kjer so bili ubitih Pinko Tomazič in tovariši ter 71 talcev in druge manjše skupine borcev za svobodo. Zupan je delegaciji zagotovil, da se bo zavezal za to plemenito zahtevo.

Tržaški pokrajinski svet je začel obravnavati proračun za letošnje finančno leto. Proračun predvideva v celoti 13 milijard lir izdatkov, ki so za več kot dve milijardi lir višji kot lani. Slovensko gospodarsko združenje je podalo obznanilo delu v drugem polletju 1972 in začrtalo glavne naloge za bližnjo prihodnost. Pomembno je sporočilo, da bo SGZ v najkrajšem času odprlo svoj sedež tudi v Gorici. Tudi Slovenska skupnost je zavzela stališče do vprašanja gorških skupnosti na splošno in v naši deželi se posebej ter o tem sprejela dokument, ki ga objavljamo na 6. strani. V bistvenih vprašanjih je to stališče enako stališčem, ki so jih doslej zavzeli SKGZ, Kmečka zveza, Odbor za preporod Nadliških dolin, Zveza za krajevne avtonomije na sestanku predstavnikov štirih občin v Doberdobi in ki jih vsebuje zakonski osnutek KPI.

IVA - KAKO IN KAJ

Avtofaktura

Prehajamo k drugemu primeru, v katerem zakon določa, da kupec sme in mora izdati avtofakturo za kupljeno blago ali storitev.

2) NABAVE BREZ

PREJEMNE FAKTURE

Lahko se zgodi, čeprav zelo redko, da ima podjetnik v podjetju blago, recimo stroj ali blago, ki je bilo v skladišču za prodajo ali predelavo, za katerega je kakršnega koli razloga še ni prejel fakture, kljub temu, da je to urgal pri dobavitelju. Da se izogne nevarnosti, da ga zadene prekršek o neizdani fakturi prodaje, za katerega je solidarno (nedeljeno) soodgovoren z dobaviteljem, ima pravico po čl. 41, četrti odst. izdati avtofakturo po 90 dneh, ko je z njim čakal na prejem fakture od dobavitelja. Avtofaktura mora vsebovati vse redne podatke normalne fakture prodaje po čl. 21 in v nadaljnjem roku 10 dni jo mora imeti neizdani fakture prodaje, ki jih izdaja dobavitelj, mora izdati avtofakturo po istih predpisih kot zgoraj.

3) NABAVE OD DOBAVITELJEV

KI BIVAJO V INOZEMSTVU

Ne gre tu za reden uvoz blaga, temveč za nabavo blaga in storitev na ozemlju države od dobaviteljev v inozemstvu, ki sicer za posel izdajo redno fakture, ali brez obračuna in plačanja ustreznega davka IVA, kar bivajo prav v inozemstvu. Za zgornje pogoje in za one po točki 2) člena 3 zakona, to je plačila za licenčne, industrijske patente, izume, formule, načrte itd. inozemcem, mora kupec izdati avtofakturo po istih načelih kot smo to opisali v prvem primeru. Davka po tem postopku ne plača neposredno, pač pa mora avtofakturo knjižiti istočasno v knjigo nabave, po kateri ima pravico davka odbiti, in v knjigo prodaje, po kateri seveda davka plača. O tem predmetu smo obširno že poročali v člankih o obveznem knjigovodstvu.

Kako je s kolikovanjem vseh zgoraj opisanih dokumentov?

Novi dekret P. R. št. 642 od 26. 10. 1972 v čl. 19 priloge A določa, da kupec za 100 lir za prejemnice, potrdila, beležke, račune, fakture, seznime in podobno, tudi če niso podpisani, kadar presega 10.000 L, ali je nedolocen ali za saldo nižje zneska od originalnega dolga brez oznabe zadnjega ali prejšnjega potrdila. Kolek gre na originalne duplikate in kopije, 100 lir na vsak izvod. Ne ve se še, če to velja tudi za interne administrativne kopije podjetij, toda strokovna literatura je že osvojila načelo, da brez dveh ama velja tu isti princip, kot za prejšnji režim, da so interne administrativne kopije prostega toka kolk. V prilogi B iste tarife so popisane listine in spisi, ki so brezpogojno prosti kolikovanja. Med temi je v čl. 6 določeno, da se davka ne plača dolga kolk fakture in enakovredni dokumenti o prodaji blaga ali storitev s katerimi se zaračuna davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

Zelo jasno je, da spadata drugi in tretji primer avtofaktor, ki smo jih opisali v tem članku, v okvir dokumentov prostih kolikovanja, kar so to dokumenti davka IVA z obračunom tega davka. Kolikljivo in nejasno je vprašanje prvega primera o avtofaktoru nabave od oporocencev davka, ki zdaleč zadeva mnogo širše področje operativnih in poslovnih.

Mnenja so zelo delena in kategorični pojasnili se ni. V avtofaktoru ni zaračunan davek IVA temveč davek na dodatno vrednost.

ne IVA kakor tudi prejemnice in potrdila, ki se zdajajo ločeno od dokumenta, s katerim je obračunan davek IVA. Čeprav leži nad avtofaktorom le še nekaka megla, lahko zaključimo, da je avtofaktor dokument, katerega izdajanje je predpisano po odredbah IVA in da je dokument, katerega operacija je vsekar potrdjena davku IVA.

Navedli smo tri argumente, ki temeljujejo na to, da je avtofaktor prasta kolka. Bomo videli, kaj bodo pokazali praksa in poznejša pojasnila.

R. JAGODIC

● Ustanova «G. Grega, F. Zilotto e Runtis» je razpisala za solsko leto 1972/73 šest stipendij v znesku sto tisoč lir vsaka za vse tiste tržaške študente, ki obiskujejo vsaj drugi letnik ene od višjih srednjih šol v Trstu. Prošnje sprejemajo v tajništvo posameznih šol ter v uradu socialne službe ECA v UL Pascoli 31, prvo nadstropje, vsak dan od 8. do 13. ure do vključno 3. marca 1973.

Prispevajte za
DIJAKSKO MATICO!

NA POBUDO KPI

ZAKONSKI PREDLOG O POMOČI ŠTUDENTOM NA TUJIH UNIVERZAH

Dežela naj bi zlasti podprla študente, ki obiskujejo vseučilišče v Ljubljani

Svetovalska skupina KPI v deželni svet je te dni vložila zakonski predlog, ki določa olajšave za študente iz Furlanije Julijske krajine ki obiskujejo vseučilišče v tujni. V poročilu k zakonskemu besedilu, ki so ga podpisali svetovalci Godič, Rizzi, Pellegrini, Lovrih in Bosari, se naglašata, da je bil Trst nekaj v žarišču evropskih kulturnih dogajanj, kar je fasizem pozneje za dolgo dobo prečel. V novem demokratičnem vzdušju, ki se je razvilo po republiški ustavi in posebnem statusu naše dežele, so ponovno dani pogoji, da se na našem področju razvije to vrstno kulturno izživljanje. V naši deželi pa se močno čuti pomanjkljivost univerzitetne ustanove, ki bi ustrezala kulturnim potrebam dežele - mostu, kakršna je naša, in potrebam slovenske narodne manjšine, ki ji republiška ustava in deželni statut zagotavljata pravico do enakih izobraževalnih pogojev kakor večinskemu narodu, in sicer na vseh ravneh, to je do univerze. Zato naj bi dežela s posebnimi prispevki olajšala študentom iz Furlanije - Julijske krajine obiskovanje univerz v tujini. Vsako leto se namreč večje število abiturientov, zlasti slovenskega jezika, vpiše na univerze v Jugoslaviji in Avstriji, kar pri nas ni določenih fakultet, kakor na primer fakultete za slovenski jezik in slovstvo. Nekateri se odločajo za nadaljnji študij v Sloveniji tudi zaradi težav, ki jih imajo z jezikom, saj prihajajo iz slovenske srednje šole in bi morali pri nas nadaljevati študij na italijanski univerzi. Praksa pa je pokazala, da mladi ljudje s fakultetno izobrazbo se po končanem študiju povzročijo vračajo v našo deželo, čeprav jih tu čaka težava, da jim pristojne oblasti ne priznavajo diplome.

Nova trgovina v Nabrežini

V Nabrežini so včeraj odprli novo trgovino. Pravzaprav je bila to le selitev saj se je domaći trgovec Adrijan Stanjša preselil v nove prostore na vaštem trgu. Trgovina, ki je založena z vsemi potrebščinami za kmetje, vrtnarje, živinorejce in vinogradnike, je so-

DELO DEŽELNEGA SVETA

SPREJETA DVA ZAKONA S PODROČJA SOCIALNE OSKRBE

Prvi se nanaša na gradnjo dnevnih zavetišč za priletne ljudi, drugi pa nakazuje sveža sredstva za socialno pomoč

Deželni svet je na včerajšnji seji sprejel dva nova zakona s področja socialnega skrbstva. Oba sta bila sprejeta z večino glasov prisotnih svetovalcev.

Prvi zakon, ki ga je kolegom o razpisal svetovalec Ramogani (KD), določa nova finančna sredstva po deželnem zakonu št. 3 z dne 7. januarja 1972, to je za gradnjo in ureditev dnevnih zavetišč za starce in za njihovo socialno oskrbo na domu. Nova norma daje na razpolago za tovrstne pogoje po 300 milijonov lir na leto za razdobje 1973 - 1974 in po 600 milijonov na leto za razdobje 1974 - 1992. Za socialno oskrbo na domu je nadalje določen deželni prispevek 100 milijonov lir na leto do vključno leta 1974.

Pred glasovanjem sta posege v razpravo svetovalec Bergomas (KPI) in Martinis (KD). Bergomas je izrazil vrsto omisslov in med drugim naglasil, da bi bilo bolje, da bi dežela poskrbela za to, da bi priletni deželani prejemali primerne pokopnine, tako da bi se lahko sami odločali za obliko socialne oskrbe, ki jim je bolj pri srcu. Pri glasovanju so se komunistični svetovalci vzdržali, vse druge svetovalske skupine pa so se izrekle za

prejem nove norme.

Nato je svet obravnaval zakon, ki spreminja in izpopolnjuje deželno normo št. 27 z dne 12. avgusta 1969 o četrtnih posegih za podpirne dejavnosti, hkrati pa določa nova finančna sredstva za ustrezne dejavnosti. Kakor je naglasil poročevalec Uri (KD), te zakone določajo na razpolago 400 milijonov na leto od leta 1974 do 1975, in sicer po 150 milijonov za občine, 220 milijonov za pokrajine in 30 milijonov za neposredne pogoje v okviru deželnega obnove. Štva za delo, socialno skrbstvo in obrtništvo. V razpravo so posegli svetovalci Morelli (MSI), Trauner (PLD), Bergomas (KPI), Zanin (KD), poročevalec Uri in odbornik Stopper. Nekateri popravke, ki jih je predložila svetovalska skupina KPI, je večina zavrnila, pri glasovanju pa so se za novo normo izrekli vsi svetovalci, razen liberalca Mompurga, ki se je glasovalske skupine pa so se izrekle za

GORISKI DNEVNIK

SEJA OBČINSKEGA SVETA V DOBERDOBU

Ustanovitev gorske skupnosti na Krasu naj bo v skladu s potrebami prebivalstva

Zavrtni protireformatorski in protisamoupravni poskus dežele, da odvzame demokratično vsebino vse državnemu zakonu - Sklepanje v zvezi s konzorciji, v katerih sodeluje tudi občina Doberdob

Občinski svet v Dobrodo, ki se je sestel v sredo, je z zadovoljstvom sprejel vest o prekinitvi vojne v Vietnamu z zmago herojskega ljudstva nad ameriškim napadalcem. Zupan Andrej Jarc, ki je na začetku seje tolmačil zadovoljstvo vsega doberdobskega prebivalstva ob tem dogodku, je dejal, da zmago vietnamskega ljudstva je prav posebej ceni slovensko prebivalstvo, ki si je podobno kot vietnamsko moralo z orožjem priboriti svojo svobodo. Podzupan Karel Černič je še zlasti podčrtal zmago vietnamskega prebivalstva nad vojaškim strojem ameriškega napadca, ki je moral kloniti pred južnim bojem malega naroda, Jozef Ferfolja je predlagal, naj se solidarnost z vietnamskim ljudstvom sedaj nadaljuje v obliki pomoči pri obnovi njegove domovine. V ta namen bo občinska uprava prispevala znesek v višini okoli 100.000 lir, med občani pa bodo z nabirko zbrali še druga sredstva.

Zupan Jarc je nato predlagal odobritev osnutka resolucije, ki jo bodo poslali predsedniku deželnega odbora Berzantiju in načelniku političnih skupin, da bi izpodbili protireformatorski in protisamoupravni značaj deželnega zakonskega osnutka, ki jo vsedržavnem zakonu št. 1102 ustanavlja gorske skupnosti. Zupan je nadalje dejal, da deželni osnutek povsem molči o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti in zahteval popolno izvajanje državnega zakona v gorskih skupnostih ter določitev večjih zneskov za njihovo delovanje, kakor jih nametava izplačila dežele.

Podzupan Černič je predvsem ugovoril slabo politično voljo dežele glede reševanja manjšinskih vprašanj v okviru gorske skupnosti ter predlagal, da resolucijo hitro odposljejo, ker bodo v deželni svetovi v kratkem času razpravljali o zakonu in ga odobrili, če je zato nujno, da prizadeje občinske uprave sporočijo svoje pripombe.

Preden so se lotili točak na dnevnem redu, je svetovalec Olinio Zannier seznanil prisotne z zanimivo športno pobudo, ki prihaja od organizacije ACLI iz Trizca. Na

dobno opremljena. Je edina trgovina te vrste na zahodnem delu tržaškega Krasa, katere se radi poslužujejo tudi prebivalci Komna in okolice.

Delo deželnih organov

Deželni odbor je na zadnji seji sprejel vrsto sklepov, med temi sklep o porazdelitvi 46,5 milijona lir med letoviščarsko ustanovo v Triziju in «Società Alpina delle Giulie» za organizacijo raznih prireditvev športnega in turističnega značaja. Na predlog odbornika za javna dela Masutia je odbor nakazal nadaljnjih 6 milijonov lir za popravilo zidov nad UL. Baiardi v Trstu.

Te dni je izšla posebna publikacija deželnega tiskovnega urada, v kateri so zbrani deželni in državni zakoni, ki se nanašajo na industrijske in trgovske dejavnosti.

BENESKI DNEVNIK

Urediti cesto in vodovod od Strmice do Pečnjega

Cesta je potrebna asfalta in opornikov, vodovod v Pečnem pa popolne obnove

Od Strmice do Pečnjega pod Matjurjem na Beneskem je bila cesta dograjena 1969. leta. Še takrat se je govorilo, da jo bodo tudi asfaltili ali na žalost se to ni zgodilo in ničesar se ne ve, kako bo s to zadevo. Ta majhen, dvakilometrski odcep od glavne matakurske ceste do obeh zaselkov - Spodnjega in Gornjega Pečnjega - je zelo zanimiv in na več mestih tudi nevaren. Ker na mnogih krajih ni opornih zidov se v stvadi valovi kamenje in zemlja. Zato so odločili jarki zamašeni in kadar je deževno vreme, teče voda vseprek po cesti, katere pa ne ureja in ne čisti nihče. Vsa beneska občina So vodenje ima dva cestarja, od katerih je pogostoma vsaj eden bolan.

Pečnaska cesta je tudi zelo nevarna, saj velika zaščitni ograj ni tam kjer je velika nevarnost za promet. Zaradi tega je prišlo tudi že do nesreč, za sedaj na srečo brez človeških žrtve, Pečani pravijo, da bi njihove občinske oblasti z malo dobre volje lahko ceste uredile, saj ne gre za velike izdatke. Sicer pa se govori, da je občina So vodenje je lanskega maja dostavila deželni oblastem prošnjo za odobritev finančnih sredstev, s katerimi naj bi asfaltili pečnasko in druge ceste na svojem območju.

Tudi pečnaski vodovod je zelo potreben ureditve. Od štirih rezervuarjev sta dva odprta, kar je zelo nevarno, saj bi v hranihniku pitne vode lahko utonila kakšna divja ali domača žival in s tem povzročila zastrupitev vode z vsemi posledicami za prebivalstvo. V odprtih rezervuarjih pa bi lahko utonili tudi kak otrok in kdo bi odgovarjal za nesrečo? Domačina Egidij Markič in Berto Kocjančič sta dejala, da je bil pečnaski vodovod narejen pred 24. leti in od takrat ga nihče nisi malo ni vzdrževal.

Že dolgo tega, so Pečani morali »vredeti« v dva izmed štirih rezervuarjev zato, da bi vsaj najbolj zasilno popravili glavna ventila na njih, ki sta imela popolnoma zginita tesnila. Od takrat sta rezervuarja odprta, glavna ventila pa močno prepuščata vodo, ker so v sili tesnila nadomestili le s krpami. Zlasti ob slabem vremenu uhajajo velike količine vode, ki delajo škodo in kvarijo vzglad vaskoga okolja, pozimi pa se zaradi tega tudi deli sledi vasi, zaradi česar je tudi hoja nevarna.

Torej cesta in vodovod na Pečnem pri Matjurju sta nujno potrebna ureditve in krajevni prebivalci zahtevajo, naj občinske oblasti v Sovodnem po svojih močeh čimprej ukrene, da se te stvari po-

pravijo, ker že dolgo čakajo na rešitev.

Anton Birtič — Mečana

DRZNOST V TOLMECU
Delodajalca zanima
sindikalna pripadnost
zaposlenega oseba

Deželna svetovalska KPI Bettoli in Moschioni sta naslovila na predsednika deželnega sveta vprašanje, v katerem ga opozarjajo, da je načelnik gozdarske uprave iz Tolmeca 16. januarja letos naslovil na osebo posebno pismo ter jih vabil, naj bi sporočili, kateri sindikalni organizacija kdo pripada. Komunistična svetovalska vprašuje predsednika Ribezzi, kakšne ukrepe nametava sprejeti na račun omenjenega načelnika oziroma na račun urada, ki je prevzel to nezastlišano pobudo.

Poskus reševalne službe v jami pri Devetakih

Goriški odtok za gorsko reševalno službo pri CAI je organiziral v nedeljo 28. januarja jamarsko reševalno službo v neki jami pri Devetakih.

V jami je posredovala skupina, ki jo je vodil E. Tureb, prevzela navidežnega ranjenca in ga na posebnih nosilih spravila po precej težkem terenu iz jame na prosto. Tu so se povezali telefonsko z zdravnikom Zambeljem, ki jim je dal potrebna navodila za prvo pomoč. Celotna vaje je popolnoma uspešna in »oporečene« ni pri prenosu imeli nobenih neprilic ter je v tem smislu pohvalili svoje »rešitelje«.

Padec študenta med uro telovadbe

Dijak srednje šole v Ronkah, 14-letni Diego Mineo, se je med uro telovadbe ponesrečil, ko je skočil čez kozo. Takoj po nemernem padcu so poklicali rešila, ki je mladčenca prejel v splošno tržaško bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili zlom leve roke. Okreval bo v 30 dneh.

Razstave

V galeriji «Il torchio» bo od 3. do 17. februarja razstavljal svoja dela Luciano de Gironcoli. Umik razstave je od 11. do 13. ure ter od 17. do 20. ure.

nekem poboju v bližini jezera nametava organizacija katoliških delavcev zgraditi smučišče iz plastične mase. S to organizacijo pa bo v prihodnjih dneh odšlo na smučanje v Sappado tudi večje število doberdobskih otrok. Zupan je izrazil upanje, da inflanca ne bo slabo vplivala na udeležbo, ter povedal, da je bilo prejšnji dan v vrtcu samo 6 otrok, vsi drugi so bili doma z vročino.

Govor je bil nadalje o popravilu ure v doberdobskem zvniku. Sklenili so potrošiti okoli 250.000 lir za namestitev odra iz brezinovih cevi, ki je nujno potreben za popravilo.

Podzupan Černič je govoril o deželni pozivu ANPI za povečanje budnost pred fašistično dejavnostjo, ki hoče s terorističnimi dejanji in napadi na ustavno ureditve spodbuditi krajevne ustanove kot temelje naše demokracije, da bi lažje uresničili svoje prevratniške cilje, kot v Reggio Calabrii in drugje. Posebno budni moramo biti mi, Slovenci, ker so tudi proti nam napirali svoje napade (podkane bomb, umicvanje partizanskih spomenikov, blatenje slovenskih napisov). Prepričati moramo fašistične načrt, kar se zavedamo, da bi bili Slovenci spet prva žrtve neofašistov, kakor smo bili po prvi vojni.

Zupan Jarc je nato poročal o nastajanju konzorcija za upravo mestnih in medobčinskih prog, v katerem je tudi Doberdob in kjer bo občina imela poleg zupana še tri predstavnike, dva večinska in enega manjšinskega. Izvolili so Maria Lakovića, Julka Gergoletta in Evgena Ferfolja. V razpravi je Jozef Ferfolja dejal, da je zlasti za doberdobsko občino sodelovanje v konzorciju velikega pomena, ker bo potrebno v njegovem okviru urejevati prevoze šolarjev, delavcev itd. Zupan Andrej Jarc, ki je sodeloval pri nastajanju konzorcija, je povedal, da so od vsega začetka tudi predstavniki ostalih občin kazali skrb za dobre povezave z Doberdobom.

Ponovno so odobrili, tokrat po praviljen statut Soskega muzeja za naravne vede in zgodovino okolja, ki ga ustanavlja občina Ronke. Deželo so zaprosili za denarni prispevek, ki jim bo služil za nakup novih knjig za občinsko knjižnico. Lansko leto so z deželnim prispevkom, ki znaša 90 odstotkov, in občinskim deležem kupili predvsem knjige za diake (slovjarje, enciklopedijo itd.), ki jih uporabljajo med učenjem v knjižnici. Svetovalci upajo, da bodo letos prejeli od dežele vsaj 150.000 lir.

Svetovalci so odobrili predlog za prošnjo na deželo, naj izplača prispevek konzorciju med občinskimi domovi počitka. Konzorcij je v zaključni fazi nastajanja in bodo v nekaj mesecih odobrili njegov pravilnik. Prošnjo za prispevek bodo vložili predčasno, da ne bi izgubili pravice do letšnjega deleža.

V bolnišnico zaradi zaužitja bencina

V tržaško bolnišnico so sprejeli 52-letnega Cesara Peresina iz Ronke, kateremu so zdravniki ugotovili začetek zastrupitve zaradi zaužitja bencina. Peresin je povedal, da je nekaj ur prej popravil svoj motor, ko nehotno zaužil nekaj bencina. Ob začetku ni čutil nobenih bolečin, medtem ko je čez nekaj časa imel močne želodčne krče. Potem, ko so mu izprali želodec, bo moral ostati v bolnišnici še nekaj dni.

JUTRI POPOLDNE V RONKAH

Ustanovni občni zbor članov zadruga za stanovanjsko gradnjo

Ob sodelovanju z drugimi zadrugami bodo pocenili gradnjo za okrog 30 od sto - Izkusnje podobne zadruga v Krminu

Na sedežu krožka za socialna proučevanja «F. de Rosa» v Ronkah, na Trgu Oberdan, je bilo predloženo zbiranje občanov, ki se zanimajo za problem stanovanjske gradnje.

Na zbiranju so razpravljali o tem problemu v zvezi z izvajanjem zakona št. 865 glede gradnje ljudskih stanovanj na področju naše dežele. Uvodno poročilo je podal deželni svetovalec KPI Rizzi, ki je obrazložil obstojeko zakonodajo in predpise glede gradnje ljudskih stanovanj z olajšavami, tudi v zvezi z zakonom 167, ki daje občanom v tem oziru določena pooblastila in olajšave. Govoril je o možnosti deželnega posojila občanom za izvedbo določil zakona 167 za kritje stroškov pri razlastitvah, o urbanizaciji stavbnih parcel itd. Dežela ima določenih v ta namen za tržaško področje 420 milijonov lir, in sicer 200 milijonov za Tržič ter 100 milijonov za Ronke, ostanek bodo razdelili med druge občine tega področja (med katere pa ni vstet Doberdob). Iz deželnega sklada za javne stanovanjske gradnje je določenih za področje Tržiča

Nova avtobusna proga Gorica-Nova Gorica

Z včerajšnjim dnem imamo v Gorici novo avtobusno progo, ki iz našega mesta pelje v Novo Gorico. Progo, ki je stopila v veljavo včeraj, 1. februarja, nadomestuje prejšnjo Gorica - Tolmin - Idrija ter obratno.

Novi vozni red je sledeč: iz Nove Gorice odpelje avtobus ob 8.40 in preko Reče hše odpelje v Gorico približno ob 9.05. Popoldne odpelje avtobus ob 15. uri in privozi v Gorico ob 15.25.

Iz Gorice odpelje jutraj avtobus ob 10.30, popoldne pa je odhod ob 18.30.

OB STAVKI V TRŽIŠKI LADJEDELNICI

S sprevedom po goriških ulicah so delavci pozvali trgovce in obrtnike na skupno borbo

Manifestacija na Travniku in delegacija pri goriškem prefektu

V okviru splošne stavke kovinarjev se vršilo skoro dnevno stavke prizadeh delavcev tudi v ladjedelnici v Tržiču. Delavski svet podjetja Italcantieri je razdelil celotno ladjedelnico na tri področja. Delavci prvega področja so stavkali kot prvi že pred nekaj dnevi. V sredo popoldne od 9.30 do 10.30 so ustavili celotno delo v ladjedelnici in stavka se je nadaljevala tudi popoldne od 15.45 dalje, ko so stavkali delavci novega oddelka in tisti v doku.

Pomen nedeljske osrednje Prešernove proslave v Bregu

Dolinska občina je danes področje na katerem živi strnjeno največje število Slovencev na Tržaškem v okviru ene same upravne enote. To ozemlje se deli na številne vasi in zaselke, ki jih je od vedno označeval tipični kmečki živelj ter ozki kampinili. Po drugi svetovni vojni so se pri naseljevanju prebivalstva in širjenju posameznih vasi ter industrializaciji področja ti pojavi izgubili in zamrli. Le kdaj do kdaj se planje na površje v gostilnah, ko starejšim osebam ostane kozarec vina v glavi in se spominjajo na stare junake čase, ko so se spopadale vasi med seboj ter so se zmerjali s tipičnimi vasiški zaključki.

Danes je to še šlo mimo nas, mladina je predvsem v sportu našla skupen jezik in složno nastopila pod okriljem športnega društva Breg, prosvetarji pa so začeli skupno nastopati na vseh šolah in obletnicah prosvetnih društev, na praznovanjih čitalnic in podobnem. Toda tudi tu ni šlo sodelovanje preko enega samega nastopa ali izmenjave obiska. V Bregu pa se tudi občuti kriza v prosvetnem delovanju in prav zaradi tega vsa društva podzavestno čutijo, da bi morala postopoma sodelovati in skupno delati.

Toda da bi prišlo do nečesa takega je manjkala bistvena sestavina: primerna dvorana za skupne prireditve. Manjkala je osrednji kulturni dom, v katerega bi zahajali vsi Brežani, ki jim je pri srcu naša kultura. Za vasčane iz Brega je namreč Kulturni dom v Trstu predalac in mnogokrat v večernih urah zaradi pomankljivosti avtobusnih prevozov z mestom celo nedosegljivo.

Sedaj pa je bil storjen prvi korak k izpolnitvi tega manjkajočega člena. V soboto bo namreč odprta nova občinska telovadnica, ki bo poleg športnega lahko služila tudi prosvetnemu delovanju. Občina je namreč kupila posebne preproge, s katerimi se da prekriti spolzi parket, ter iz telovadnice v hitu nastane obširna dvorana. Toda to je le začetek. V kratkem bi morala priti do gradnje Kulturnega doma v Boljuncu in šele takrat bodo prosvetna društva imela svoj pravi skupni hram.

Nastalo pa je vprašanje: kaj narediti, da bo tak hram večkrat poln, da ne bo preveč praznih sedežev, kot se prepogosto dogaja na naših prireditvah. Odgovor je seveda samo eden: skupno prireditve večje prireditve. Ki ne bi zanimala samo ene, temveč vse naše vasi, ter obenem stremeli po boljši kakovosti, da bi se tudi najbolj koreniti zaparkarji in prijatelji televizije odločili raje za kulturno prireditev, kot pa za prazen sčec na televiziji.

Iz teh bodočih perspektiv so nastale letošnje številne pobude za skupne nastope prosvetnih društev iz Brega.

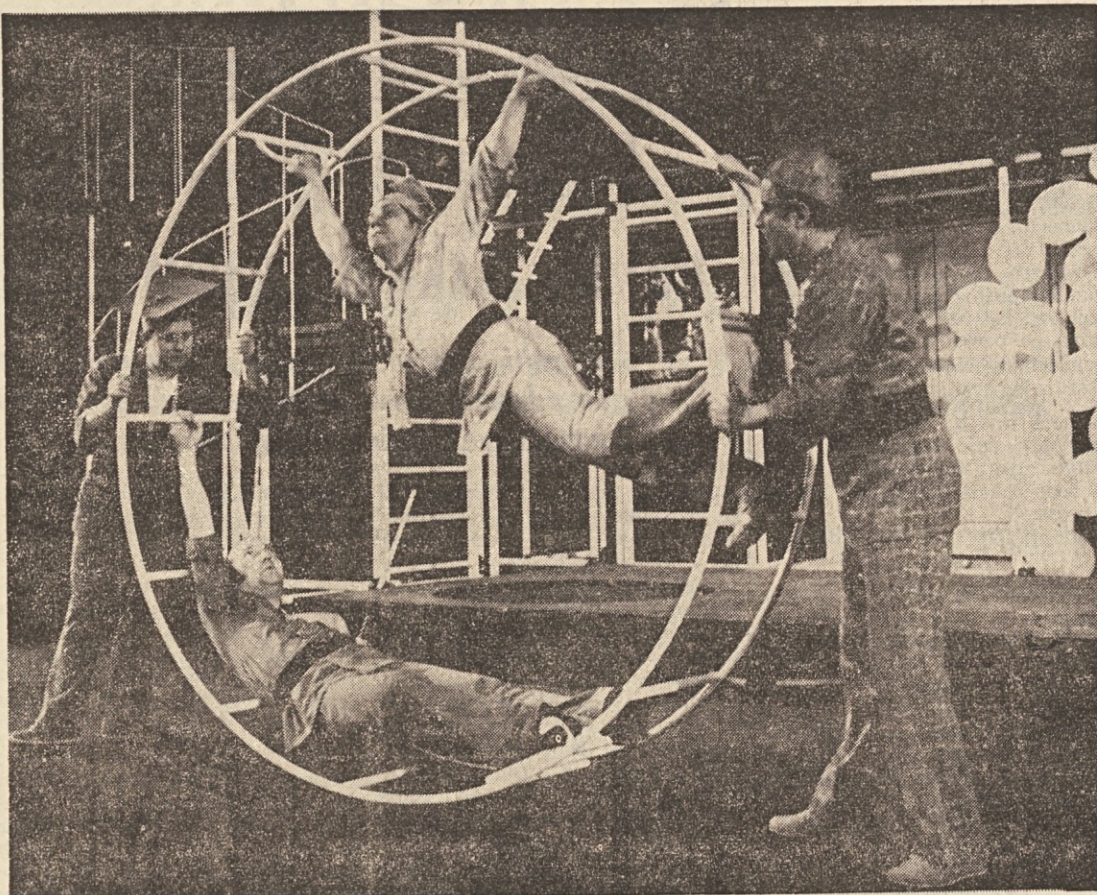
Najprej sta prosvetni društvi «France Prešeren» iz Boljunca in «Valentin Vodnik» iz Doline skupno s Slovensko prosvetno zvezo priredili v Kulturnem domu v Trstu večer solidarnosti s koroškimi Slovenci. Večer je izredno lepo uspel. Še uspešnejša pa je bila brez dvoma skupna proslava 20-letnice smrti velikega Brežana Frana Venturina, ki je bila letos v Kulturnem domu in pri kateri organizaciji so sodelovala vsa društva iz Brega.

Spontano je prišel sedaj predlog: Zakaj ne priredimo skupno tudi ob priliki obletnice Prešernove smrti prikaz vsega kar zmorejo kulturno - prosvetna društva? Iz predloga je prišla lepa stvarnost in tako bodo v nedeljo brežanska društva skupno priredila osrednjo Prešernovo proslavo, ki s tem zadobiva velik in globok pomen, ki naznanja, da so bila premočena vsa kampiniliistična stališča in obenem poudarja, da je le v slogi moč in perspektiva za nadaljnji kulturni razvoj naših društev. Ta proslava bo obenem podlaga in lepa izkušnja za nadaljnje sodelovanje in za številne pobude v vseh smereh pri iskanju novih prijemov na pro-

svetnem področju. Prijemov, ki bi zainteresirali tudi mladino, ki se sicer udejstvuje na kulturnem področju, a vedno glasneje kriči, da ji dosedanje zvrsti delovanja ne prija več.

Morda bo prav z omogočenim nastopanjem v telovadnici v Dolini, in v upanju, da bo Kulturni dom v Boljuncu kmalu stvarnost, prišla spet pobuda za oživitve kake skupne folklorne skupine, mogoče večje dramske družine, pa glasbenega ansambla, pa tamburice in še kaj podobnega... Vsa društva pa se zavedajo, da se posamezno ne morejo lotiti takih obširnejših načrtov. Le v specializaciji posameznih društev za razne panoge in v sodelovanju se vse pot naprej. Pot, ki je sicer težavna a vendar prehodna. Na pa bi res bil ta načrt kdaj uresničen, je potrebno, da se nedeljske Prešernove proslave res udeležijo množica, to je predvsem vsi Brežani, ki mislijo kaj bo v naprej in da s tem izrazijo svoje priznanje trudu prosvetnih društev, ki bodo samo v množični prisotnosti našla potrebno moč, da bodo lahko stopila na nakazano pot.

V. L.

Stalno slovensko gledališče bo drevi uprizorilo v Kulturnem domu premiero romantično - komične igrine čarovne igre s petjem in plesom v treh dejanjih «Kralj gora in ljudomrzni» dunajskega komediografa in pesnika Ferdinanda Raimunda. Gre za verovanje v nadnaravne sile in za kritiko nedobrega človeka. Igro je režiral kot gost Miran Herzog, nastopa pa ansambl skoraj v celoti. Korepetitor je Ignacij Ota

ČUDNA IGRA USODE S ČLOVEKOM

Tudi 220 voltov napetosti lahko prenese njegovo telo

Žarko Dragič iz Novega Bečaja v Banatu lahko brez nevarnosti za življenje stika električne žice z visoko napetostjo

Priroda se včasih kaj čudno poigra s človekom. V Novem Bečaju v Banatu živi človek, ki se tako rekoč igra z električnimi žicami z visoko napetostjo, hkrati pa v vročih dneh komaj zdrži od vročine, kajti njegova koža ne pozna znojnice in zaradi tega organizem s težavo sprošča vročino, ki se v njem nabira.

Žarko Dragič more prenesti tudi 220 voltov napetosti. Neredko napravi naslednji poskus: Dva žebca vtačne v vtičnico z visoko napetostjo, na jezik pa mu nekdo prisloni žarnico in žarnica se prižge. Skozi njegovo telo gre torej električni tok, ki bi drugega umoril, njemu pa ne stori nič.

«Čutim le blago »božanje« po roki in ni nič več — trdi Žarko Dragič, ki drži za isti vod, na katerega je priključen električni štedilnik, na katerem vre voda. To se je dogajalo pred našimi očmi v njegovem stanovanju v

Novem Bečaju. Bili smo gosti človeka, starega 48 let, po poklicu mizarja, očeta treh otrok.

Strokovnjaki menijo, da je to edinstven, svetovni fenomen. Temu banatskem človeku, ki nima niti obveri in niti trepalnic, na glavi pa le tu pa tam kak las, električni tok ne more do živega. Na prvi pogled bi se zdelo, da je to zgodba, reči bi se kajka in vendar je to dejstvo, nad katerim so se strokovnjaki čudili, vendar ga tudi preverili najprej v bolnišnici v Zrenjaninu, nato pa še v bolnišnici jugoslovanske vojske v Beogradu. Žarko Dragič se je moral podvreči najrazličnejšim poskusom in močnim sunkom električnega toka do 400 voltov, kajti strokovnjaki se dalje niso upali.

Znanost si ne more pojasniti, kaj se je v organizmu Žarka Dragiča zgodilo. Od kod ta njegova sposobnost. Je temu morda razlog dejstvo, da se je rodil brez znojnic žlez in znojnice? Nikoli v

svojem življenju se Žarko Dragič ni ožgojil. Posledica te napake je verjetno njegova sposobnost, da brez vsakršnih motenj prime v roko golo žico, skozi katero teče električni tok, ki bi na mestu podrl kogar koli.

Morda bi kdo na njegovem mestu bil srečen, da ima takšno »prednost«, posebno morda, da ima takšno kožo. Toda letna vročina ga je pogosto pripeljala že na sam rob smrti, kajti v poletnih mesecih mu naglo naraste krvni pritisk in srce mu zelo naglo bije. V tej vročini piše ogromne količine vode in tekočine naploh in ker se ne more znojiti, mora zelo pogosto na vodo. Zanimivo je, da temu pogosto sledijo prehladi in da se njegovo zdravje vsako leto slabša, da se motnje vedno bolj zapletajo. Čeprav še ni v letih za v pokoj, so ga pred leti predčasno upokojili kot za delo nesposobnega človeka.

Kako je Žarko Dragič »dkril svojo »posebnost«, da mu elektrika nič ne škoduje? Prav po naključju. Pred dvajsetimi leti na njegovem domu niso imeli električne energije. Imeli pa so jo pri sosedu. In Žarko, ki se je že v mladih letih eubada s tehniko, je z dolgim kaulom napevil električni tok od sosedu na domači dom. Ker ni imel stikala, je kar sam enostavno prižgal žarnico tako, da je speljal žico. Nekaj dni je to počel, ne da bi kdo pazil, kaj dela. Nekaj večera je to skušal storiti njegov oče in brž ko je prijel za žico, je bil že na tleh v nezavesti. Nato je skušala prižgati žarnico njegova sestra in prav tako jo je hudostreslo. In tedaj je Žarko odkril, da je bila žica gola, da pa njega prav nič ne stresle, navedem bi bil bil tok mogel njegovega očeta in sestro umoriti.

Kmalu se je o tem razvedelo po Bečaju in so ga zato klicali povsod koder se je kaj na električnem vodni povkvarilo. Počeliski so ga tudi v tovarno, da je popravljal električno napeljavno, ne da bi izključil tok. Zaradi te svoje posebnosti je Žarko dobil gro ponudb. Povabil so ga celo k filmu, kjer je delal prave čudeže z električnim tokom. Vabili so ga v cirkus in mu ponujali »elike hobenj vprašan in splošno in tudi tistih, ki se jih tičejo posebej.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nenađen predlog vam bo omogočil napredovanje. S širokorsnostjo boste prispevali k rešitvi nekega vprašanja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Bodite zmerni v vseh finančnih zahtevah. V trenutku važne odločitve uporabite predvsem razum.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Če se hočete ogniti poslovnih zapletih, ne omenjajte posebej še dvojezičnosti v javnem in družbenem življenju, kar absolutno ni predvideno v Posebnem statutu. Za pravično rešitev določenih vprašanj, zlasti kar zadeva šolstvo, Posebni statut predstavlja prej določeno zapreko kot pa poročilo in spodbudo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Če vam je kaj do ustrežne rešitve nekega vprašanja, bodite bolj strogi. Uspešno boste uresničili svoj čustveni načrt.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Neke pobude boste lahko uveljavili samo v primeru, če boste premagali svo-

jo trmo. Manjši spor v družini. TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Ne ustavite se pred težkimi. Najina zamisel vam bo omogočila naglo rešitev nekega vprašanja.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Postavite se po robu preveč osebnim tolmachenjem važnega vprašanja. Pretrano sanjarjenje vas odteguje od problemov.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Izkoristite svojo zamisel, kljub na videz neprimernim pogojem. Ne poslabšajte še bolj situacije.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Odljuba, ki ste jo prejeli pred časom, vam bo zelo dobrodošla. Odlučen trenutek za one, ki se ukvarjajo z intelektualnim delom.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Sklenili boste dobičkonosen poslovni sporazum. Neko sročanje bo bogatilo vašo notranjost.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Jutro ne bo najbolj primerno za posle, ki jim je treba posvetiti mnogo pozornosti. Trenutno bo neko prijateljstvo za vas najpomembnejše.

Nedolžna Avstrija

Naš rojak, naročnik našega dnevnika, ki že dolgo let živi na stotine kilometrov daleč od svojega slovenskega Primorja, nam je poslal v objavo naslednji sestavek:

Ko je Avstrijec Adolf Hitler v Nemčiji prigrabil vso oblast, so Avstriji nasilno likvidirali svojega kanclerja Dollfusa in odprli Nemcem pot v Avstrijo, kjer so osvajale sprejeli z velikim navdušenjem. Avstrijskim Nemcem ne moremo zameriti, če so si zazele zedinjenje z ostalimi Nemci, ker ima vsak narod pravico do združitve. Tuli so takrat: «Ein Volk, ein Reich, ein Führer!» Če bi pri tem ostalo, ne bi oporekali. — Toda ta folk je pričel požirati se sosednje narode, rajši je hotel prigrabiti večjo večji življenjski protos, a firer je s svojo osvajalno »galamanjo« presegel Napoleona. Nihče ne more tajiti, da so Avstriji svojemu rojaku pri teh pobudah dajali polno podporo. Bratej so složno ropali in pobijali po Evropi. Med okupatorskimi silniki je tudi pri nas bilo nemalo avstrijskih Nemcev.

Seveda ne tajimo, da je med Avstriji bilo tudi dosti nasprotnikov nacionalsocializma, toda teh tudi v Nemčiji ni manjkalo. Menimo samo, da ni bilo velike razlike med divjanjem Nemcev iz rajha in onih iz Avstrije, in če bi »magnali, bi skupno pohrustali Slovence in še marsikoga.

Zdaj, ko se je drugače zasulalo, je pa vse breme dolgov padlo na Nemce iz prvotne Nemčije in njim je nalozena vsa pokora. Avstrijski Nemci so se pa pravočasno spet občutili kot poseben narod in si nadel naslov prve nedolžne žrtve Hitlerjeve agresije. — Nemčiji so odvzeli ogromna področja in jo potisnili do Otre in Nise, ter jo vrhu tega še razdelili. — Avstriji medtem ni bil odvzet niti en kvadratni meter ozemlja. Niso ji odvzeli niti tistega dela južne Koroške, ki je od davnine pripadal malemu, stoletno tlačnemu slovenskemu narodu. Zanj zahodne veselele nikdar niso izdali.

D. S.

(Po beograjski ilustrirani politiki)

(Nadaljevanje na 6. strani)

OTVORITEV KINOFORUMA V TRŽIČU

ZANIMIV IZBOR FILMOV Z IZVIRNIMI KRITERIJI

Analiza devetih italijanskih filmov na sporedu

Prihodno sredo, 7. februarja bo začel sezono Tržiški kinoforum («Cineforum Monfalconese»). Pobuda se je razvijala že nekaj mesecev, otvoritev pa je bila prestavljena tudi zaradi organizacijskih in finančnih težav, pred katerimi se večkrat znajdejo filmske organizacije, ki lahko dobijo delni prispevek šele potem, ko dokažejo, da vzdržijo z lastnimi močmi. Kinoforum v Tržiču se je kljub temu ustavil na pobudo nekaterih organizatorjev Tržaškega kinoforum, predvsem pa številnih dijakov in drugih oseb iz Tržiča samega. Seveda je uspeh pobude v veliki meri odvisen od odgovora občinstva in torej od finančnih rezultatov.

Čeprav je krožek nastal v mestu, ki na tem torišču nima velikih tradicij, je njegov spored vse prej kot izraz »zaostalega« položaja. Število filmov je seveda omejeno (devet, izkaznica stane vendar le 1500 lit), mnogi so že znani; toda kriterij, na podlagi katerega je nastal izbor, in torej vodilo celotnega ciklusa, sta izvirna in zanimiva postavljena.

Filme bodo predvajali vsako sredo ob 18.00 in 20.30 v kinu Principe. Naslov ciklusa se glasi: «9 italijanskih filmov: povojna družba in film». Na kratko bomo označili dela, ki so na sporedu, z istimi besedami, ki jih je uporabil kinoforum v svojem letniku in ki jasno opozarjajo tudi na načela celotnega ciklusa.

7. februarja: Francesca Rosija LE MANI SULLA CITTA. Slike italijanske družbe ne najdemo toliko v precejšnjih delih, ki »tožijo« nad »napakami« družbe, ali v tistih, ki prikazujejo zgolj subjektivno krizo intelektualca, in niti ne v filmih, ki se nanašajo na neorealistično in populistično tradicijo. Točnejšo sliko družbe najdemo v delih, ki zavračajo aprioristično ideologizacijo; taka so v tem: zaslediti omejeno število italijanskih filmov, ki niso res kaj povejo o italijanski družbi.

14. februarja: Francesca Rosija SALVATORE GIULIANO. Rosi je med redkimi italijanskimi režiserji, ki nam posreduje vtis, kako je organizirana ekonomska družbena struktura. Tako je v dveh filmih na sporedu kot tudi v njegovih ostalih (npr. «Il caso Mattei»). Njegova dela presegajo nivo gole kronike in vsebujejo doleden pogled na realnost, po katerem osebe pogojuje historična nujnost.

21. februarja: Marca Bellocchia LA CINA È VICINA. Ta film nam prikazuje bistveni moment italijanske družbe: prehod k levemu centru, združitve socialističnih strank, nastanek izvenparlamentarnih skupin. Njegovo prikazovanje trenj med političnimi silami (ki smo ga že zasledili, za obdobje odpornosti, v De Bosiove filmu «Il terrorista») nam pove več kot film. Njegov nastanek je vsekakor pravi bratov Taviani, Orsini, Maresca in drugih, ki se ustavijo ob subjektivni krizi levičarskega kadra.

28. februarja: Michelangelo Antonioni LA LECTURE. Kljub svoji apriorističnemu pojmovanju alienacije, po katerem so osebe, ki dogajanja vneprej opredeljuje, ima Antonioni zaslug, da nam prikaže nastanek »neokapitalističnega« ital. industrijske strukture v začetku 60. let, tako v tem filmu kot v »Il grido«, katerega protagonist je po naključju delavec in ne meščan. «La notte», «Il deserto rosso» it. Antonionijske uspe prikazuje prelom med osebnim dimenzijo posameznika, njegovimi praviimi interesi in odtujeno družbeno - e-

konomsko strukturo. Žal nam ne pokaže praktičnega, dinamičnega odnosa med posameznikom («Blow - ups») ali preroško («Zabrieskie Points»).

7. marca: Marca Ferrarja LA UDIENZA. Ferrari se poslužuje vsakovrstnih kulturnih prvin (svoje španske izkušnje, italijanske komedije, tematike alienacije, kritike ustanov in družbenih odnosov), da ustvari destruktiven a ne abstrakten prikaz družbe. «La udiencia» zavrača utvaro »demokracije« cerkve. Tudi ostali Ferrarjevski filmi («L'ape regina», «La donna scimmia», «Marcia nuziale», «Controessio», «L'uomo dei palloni», «Dillinger è morto», «La cagna» itd.) so zelo zanimivi z vseh teh vidikov.

14. marca: Federica Fellinija LA DOLCE VITA. To je med najbolj znanimi filmi najslavnejšega italijanskega režiserja, kateri teži vedno k čudovitemu. «La dolce vita» odseva vlogo katoliške cerkve in morale v italijanski družbi, ki se bo potem izražala tudi v ostalih Fellinijevih delih ter v Manfredijevem filmu «Per grazia ricevuta».

21. marca: Marca Bellocchia: I PUGNI IN TASCA. S svojim prevencem se je Bellocchio otresel vseh moralnih, družinskih, religioznih konvencij, ki jih je sprejel s svojo malomeščansko vzgojo. Film je ostal morda edino pristno delo tiste smeri italijanskega filma, ki vsebuje filme mladih »ogorčenih« režiserjev; ta smer je postala postala manra. Druga izjema bi bil Bellocchijev film «Prima della rivoluzione», toda dela tega režiserja so bolj pomembna kot razmišljanje o filmski kulturi sami.

28. marca: Dina Risija NOI DONNE SIAMO FATTE COSI'. Ne gre za »angazirano« analizo stanja ženske v družbi, temveč za enega najboljših primerov italijanske filmske komedije, katere je Risi specialist. S tem filmom hoče Tržiški kinoforum zavrniti abstraktno razlikovanje večine italijanske filmske kritike med »izobraženim« in »judskim« ali med »svobodnim« in »komercialnim« filmom (predstavnik prvega naj bi bili »veliki avtorji« kot Fellini, Visconti, Pasolini, Antonioni). Kaj ti če je res, da v italijanskem filmu nimamo, kot v ameriškem, tesne povezave med industrijskim in kulturnim proizvodom, tako da so večina filmi »judski« zanov res prodrovizorni, lahko vendar zasledimo v »judskem« filmu dosti kvalitativnih, poudarjenih stvaritev (npr. komična produkcija od Petrolinija do Totija). Kinoforum predstavi ta film tudi, ker je ena izmed epizod filma med redkimi momenti italijanske proizvodnje, ki res kaj povejo o delavskem razredu, ako se ne zadovoljujemo z domišljajami del, kot je Petrijev «La classe operaia va in paradiso», ali s proletarijzacija kot katarzo lepe Viscontijeve melodrame «Rocco e i suoi fratelli», ali pa z raznimi »revolucionarnimi« in »reformističnimi« dokumentarci, ki navadno ne grejo preko takojšnje uporabe.

4. aprila: Luigi Comencini LA RAGAZZA DI BUBE. Film nam daje obenem zvesto zgodovinsko sliko prehoda od odpornosti k »rekonstrukciji« (v čemer pogosto italijanski film niha med slavitvijo in ideologizacijo, medtem ko je pomen Rossellinijevih del drugačen) in zanimivo »ndivduacino« »gova«, verodostojnih ose. Kmalu bi nam dal še »jugoslovinski« film, v katerem sta »zavzeta« in privatna dimenzija oseb povezani, kar je Comenciniju uspelo v »Infanzia e vocazione di Giacomo Casanova veneziano«.

italijanskem filmu pač nimamo del, katerih je mnogo v amerškem, ki nam prikazujejo vzajemni odnos med posameznikom in družbo (zgodbino). Poskajati Pontecorvovih filmov prehajajo prekmalo k metafori, ne glede na to, da niso ambientirani v Italiji. Zadovoljiti se moramo torej s filmi, krškeren je ta Comencinijev, ki nam posredujejo žive in pristne osebe, dinamične zgodbe. Da smo videli tako lepo zgrajeno in ljubezensko zgodbo, smo norali čakati na Zurlinjev «La prima notte di quiete».

SERGIJ GRMEK

S festivala otroških filmov

Pred dnevi se je v Milanu končal 15. mednarodni festival najboljših filmov, ki jih nismo o troci. In na tem festivalu so jugoslovanski otroci filmarji dosežili letos izreden uspeh, kajti kar trije njihovi filmi so odnesli srebrno kolajno to se pravi drugo najvišjo nagrado. Risani film z naslovom «Poštarjeva pot» ki so ga izdelali v kinoklubu piomrškega doma v Ljubljani je bil ocenjen kot drugi najboljši film te zvrsti. Prav tako je drugo nagrado srebro kolajno dobil igra-ni film z naslovom «Česnja», srebrno priznanje pa so dali tudi dokumentarnemu filmu «Pri Kovčaku», ki ga je izdelala ekipa kinokluba «Slavica» iz vasi Pitomča v Podravini. Otrci tega kluba, ki je praktično med pionirji tovrstne kinematografije v Jugoslaviji, so se tudi dobili ponovno priznanje, s kateri asleli so se že večkrat uveljavili doma in v tujini.

Radio Veleza

PETEK, 2. FEBRUARJA 1973

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.40 Šola; 12.00 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Šola; 18.50 Sodobni slov. skladatelji: Jakob Jež; 19.10 Liki iz naše preteklosti: Jakob Skoklič; 19.20 Zbori in folklora; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Vokalno instrumentalni koncert; 22.15 Zabavna glasba.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Dopoldnaska glasba; 9.00 Glasbena galerija; 10.00 Melodije; 11.30 Glasba in pesem; 11.45 Polke in valčki; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Ritmi in popevke; 14.35 Tretja stran; 14.50 Juke box; 15.00 Klavirske skladbe; 15.30 Plošče; 16.40 Italijanski zbori; 17.00 Taps pons; 17.45 Kulturna panorama; 18.00 Glasbeni kaktaji; 19.00 Naši zbori; 19.30 Prenos RL; 20.00 Glasba v večer; 20.40 Top Hits; 21.30 Sinf. koncert; 22.35 Jazz.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 6.47 Kako in zakaj; 8.30 Jutranje popevke; 9.15 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 13.15 Nat «Kings» Cole; 13.27 Strnjena komedija; 14.00 Ital. popevke; 15.10 Glasba za mladino; 16.40

II. PROGRAM

Spored za najmlajše; 17.05 «Sončnica»; 19.10 Sindikalno - ekonomska panorama; 19.25 Opera glasba; 20.20 «Andata e ritorno»; 21.15 Sinf. koncert.

III. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 8.50 Melodrama; 9.15 Orkestri; 9.50 Nadaljevanje; 10.05 Pesem za vsakogar; 12.40 Alto gradimento; 13.00 Hit parade; 13.35 Sprehod med notami; 13.50 Kako in zakaj; 15.40 Glasbeno - govorni spored; 17.30 Posebna reportaža; 17.45 Telefonski pogovori; 20.50 Plošče; 22.43 Nadaljevanje.

10.00 Koncert; 11.40 Sodobna ital. glasba; 14.30 Plošče resne glasbe; 15.15 Klavirske skladbe; 15.50 Sibeliusove simfonije; 16.05 Zgodovinski romani; 17.20 Enotni razred; 19.15 Koncert; 20.15 Nalezljive bolezni.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Rekreacija; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Za solarje - Deček s piščalko; 9.35 Koncert za mlade; 10.20 Pri vas doma; 12.10 R. Wagner; «Val-kira»; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domači ansambli; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Otroške pesmi; 14.30 Naši poslušalci čestitajo; 15.30 Napotki za turiste; 15.40 Organist Hubert Bergant; 16.00 «Vrtljaki»; 16.40 Polodanski sestane; 17.10 Operni

koncert; 17.50 Človek in zdravje; 18.00 Aktualnosti; 18.15 «Signal»; 18.50 Ogledalo našega časa; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 Tekmovanje pevskih zborov; 20.30 «Top» pops; 21.15 Oddaja o morju; 22.15 Besede in zvoki; 23.05 Literarni noturno; 23.15 Jazz.

ITAL. TELEIZIJA

9.30 Šola; 12.30 Obisk v muzeju; 13.00 Ob 13. uri; 14.00 Francošci na; 15.00 Šola; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za otroke; 19.15 Vohuni v odporniškem gibanju; 19.45 Športni dnevnik; 20.30 Dnevnik; 21.00 Aktualnosti; 22.00 Harmoniki; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.00 Konjske dirke; 21.00 Dnevnik; 21.20 Henrik Ibsen: Il nemi co del popolo (TV priredba).

JUG TELEIZIJA

9.30 in 14.40 Šola; 16.45 Slalom za ženske; 17.45 Veseli tobogan; Črenševci; 18.15 Obzornik; 18.40 Vzgojni problemi; 18.50 Za boljši žitek; 19.00 Sodobniki; R. Kosta Todorović; 19.45 Risanka; 20.00 in 22.40 Poročila; 20.25 Barometer; 20.30 A. P. Cehov: «Striček Vanja» (sovjetski film); 22.15 XXI. stoletje.

KOPRSKA BARVNA TV

12.55 Slalom za ženske; 20.00 Otroška oddaja; 20.15 Poročila; 20.30 Film: «Laramie»; 21.20 Slov. slikarji; Lipiči; 21.30 Zabavna glasba.

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 793 808 794 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/I Telefon 83 382
Uprava TRST Ul. Montecchi 6/II Telefon 795 823
Oglasi oddelki TRST Ul. Montecchi 6/II Telefon 761 470
Naročnina
Mesečno 1.350 lir — vnaprej: polletna 7.500 lir, celoletna 13.500 lir.
Letna naročnina za inozemstvo 19.500 lir, za naročnike brezplačno revija »Dan«
V SFRJ posamezna številka 1.— dinar, za zasebnike mesečno 18.—
letno 180.— din za organizacije in podjetja mesečno 22.— letno 220.— din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6

2. februarja 1973

Za SFRJ Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1
»ADIT« - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno -
upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sošalja 200 lir. »Mali oglasi«
80 lir beseda. Oglasi za tržaško in gorško pokrajino se naračajo pri
oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri S.P.I.
Glavni urednik Stanislav Renko
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZIT - Trst

HUD UDAREC ZA FRANCOŠKO IN BRITANSKO LETALSKO INDUSTRIJO

Ameriški letalski družbi PanAm in TWA ne bosta kupili nadzvočnega »concorda«

Nadzvočno potniško letalo ima premajhno avtonomijo in zmogljivost - Opozicija obtožuje vlado nerazsodne potratne javnih sredstev - Nov škandal davčne utaje

PARIZ, 1. — Vse kaže, da je komercialna usoda francosko - angleškega nadzvočnega potniškega letala »concord« zapčeta in da bosta državni imeli od tega samo zgubo. Dve največji ameriški letalski družbi sta se namreč odrekli svoji predpravi za nakup letala. Za načrt sta Francija in Velika Britanija doslej potrosili več kot 1.700 milijard lir in bi morali prodati vsaj dvesto letalo, da bi križi stroške.

Predsednik družbe »Aerospatiale«, ki proizvaja nadzvočno potniško letalo v Franciji je izjavil, da bo vztrajal v načrtu, čeprav sta se družbi PanAm in TWA odpovedali letalu. Zlasti nepričakovana je bila odpoved TWA, ker je imela družba še mesec časa za dokončno odločitev.

Ocena francoskih finančnih strokovnjakov je bolj pesimistična. Bojijo se namreč, da bo odločitev ameriških družb zelo vplivala na tekmece. Strah je zelo upravičen, ker sta Francija in Velika Britanija računali predvsem na ameriške družbe kot potencialne kupce nadzvočnega letala. To naj bi povzročilo neke vrste verzično reakcijo, tako da bi se tudi druge družbe odločile za nakup letala kot se je zgodilo za orjaški »jumbo jet«.

»Concord« je najbolj drago letalo na svetu, vendar cena ni vzrok, da sta se ameriški družbi odpovedali svojima prednostima. Kljub veliki brzini, saj letalo znatno preseže nadzvočno hitrost, sta »concordov« avtonomija in zmogljivost nezadostni. Letalo lahko preleti »v enem samem skoku« 6.500 km in sprejme 109 potnikov, čemur vzporedno pa bi morala biti za 10 odst. manjša od sedanjega cene prvotne vzporednice. Letalo je uporabno le na daljših poteh, kjer lahko razvije motorji svojo moč, a avtonomija in zmogljivost sta odločno premajhni, da bi bilo letalo donosno.

Do danes sta Francija in Velika Britanija prodali 9 »concordov« in sicer 5 britanski družbi BOAC in 4 francoski družbi »Air France«, naročila kitajske in iranske letalske družbe pa še niso dokončno potrjena. Italijanska družba »Alitalia« pa je že sporočila, da je nadzvočno potniško letalo ne zanima, ker bi ne moglo poleteti iz Rima v New York brez vmesnih postajališč.

Da bi križi stroške načrta, bi morali Francija in Amerika prodati vsaj 200 letal, kar pa jima skoraj gotovo ne bo uspelo po odpovedi PanAm in TWA, zlasti še, ker se je pred njima tudi tretji ameriški »velikan« United Airlines odpovedal »concordu«.

Stiri druge letalske družbe ZDA so si zagotovile predpravo za 18 nadzvočnih potniških letal, vse kaže pa, da nobene od teh francosko - britansko letalo ne zanima preveč. Izven ZDA si je 6 družb zagotovilo prednost za 16 »concordov«, a vsi potencialni kupci pravijo, da je letalo predrago in se ga ne plačajo. Tudi japonska družba, ki je bila skoraj gotov kupca, je obtoževala. Zahtevala je podaljšanje roka za dokončno odločitev, da njeni strokovnjaki lahko preračunajo, če je letalo ekonomsko ali ne.

Rešitev, ki bi zadovoljila vse, bi bilo letalo z avtonomijo okrog 7.500 km in zmogljivostjo 200 potnikov. Francoski in britanski inženirji imajo že v žepu načrt za tak »super concord«, a vse kaže, da ga bodo morali opustiti. Skoraj nepremostljiva ovira je cena načrta: okrog 20 milijard frankov (skoraj 2.500 milijard lir), h katerim je treba dodati 1.700 milijard lir, ki so jih potrosili doslej. Vsekarer je to »črna bura«.

Atentat na avtoBUS zidarjev je bil v protestantski četrti. Po neuradnih vesteh so bili delavci v avtoBUSU vsi katoličani.

Načrt »concord« je bil več kot

navaden komercialni poskus. Francija in Velika Britanija sta skušali odzvati ZDA hegemonijo v proizvodnji potniških letal. V sami Franciji je načrt nadzvočnega potniškega letala postal velik politični in socialen problem. Značilni sta stališči, ki sta ga zavzeli francoska komunistična partija in sindikalne organizacije. Čeprav načelno nasprotujeta vsaki potratni za »francosko grandeurs« (kot je »concord«, s katerim je pokojni De Gaulle menil uveljaviti ugled Francije) morata zagovarjati nadaljevanje programa: konec nadzvočnega potniškega letala bi namreč pomenil brezposelnost za približno 100 tisoč delavcev, ki so zaposleni v letalsko - vesoljski industriji.

Odločitev ameriških letalskih družb bo verjetno še bolj zaostila volilno kampanjo in nasprotne vlade bodo skušali izkoristiti ta nov in zelo močan adut. Voditelj tako imenovanih reformistov Jean - Jacques Servan - Schreiber je na današnji tiskovni konferenci že napovedal, da bo ostro nastopil proti takemu razmetavanju javnih sredstev. »Danes sem preveč jezen, da bi lahko mirno govoril — je dejal Servan - Schreiber — v ponedeljek pa bom skupaj s svojimi sodelavci sklical tiskovno konferenco, na kateri bomo predložili načrt za sanacijo družbe »Aerospatiale«.

Lider reformistov je nato spomnil predstavnike tiska, da se je njegova skupina že dolgo let borila proti »prestižni politiki«, ki »pobablja« na realne potrebe države. Vlada je takoj reagirala in minister za prevoz Robert Galley je

Portugalski rodoljubi obsojeni v Lizboni

LIZBONA, 1. — Posebno lizbonsko sodišče je obsodilo na zaporne kazni od 22 mesecev do 6 let pet Portugalcev in eno Francozino, ki naj bi leta 1971 napadli vrsto portugalskih veleposlanstev.

PROTINAPAD PROTESTANTSKIH SKRAJNEŽEV V SEVERNI IRSKI

Ena smrtna žrtev in pet težko ranjenih pri atentatu na avtoBUS v Belfastu

IRA napoveduje povračilne ukrepe - Protestanti pripravljajo državljansko vojno

LONDON, 1. — Gverilci protestantske organizacije »Ulster Volunteer force«, ki je že več kot leto dni postavljena v Ulstru izven zakona, so danes napadli v predmestju Belfasta nek avtoBUS s katerim se je pešala večja skupina katoliških zidarjev, ki so bili namenjeni na gradbišče neke katoliške šole. Protestantski gverilci so odvrgli v avtoBUS ročno granato, ki je ubila eno osebo, drugih pet pa je hudo ranila. Očetovalo za atentat je priznala že omenjena protestantska organizacija.

Igradnja katoliške šole v katoliški četrti v Belfastu je povzročila že v preteklosti številne polemike in tudi nasilna dejanja. Danes je napetost med obema skupnostma v Ulstru dosegla svoj višek z atentatom na avtoBUS, ki je prevahal delavce.

Atentat je bil zelo skrbno pripravljen. Šofer avtoBUSA je počasi zavril vozilo, ki je zagledal nekega moškega, ki je prekal ulico zelo počasi, ker je bil na videz invalid, ki se je opiral na palico. Takoj nato se so približali avtoBUSU trije mladeniči ki so odvrgli bombo. Neki očividec je izjavil: »Slišal sem gromko eksplozijo in takoj nato sem opazil dim, ki se je vahal iz avtoBUSA«.

Atentat na avtoBUS zidarjev je bil v protestantski četrti. Po neuradnih vesteh so bili delavci v avtoBUSU vsi katoličani.

Načrt »concord« je bil več kot

Včeraj ponoči je prišlo v Ulstru do drugih spopadov. V Belfastu je bil hudo ranjen na neki ulici 17-letni katoliški mladenič. Neznanci so streljali nanj z revolverjem ter so ga ranili v trebuh. Skuži okna hiše nekega policaja so streljali neznanci, ki so ranili agenta in njegovo hčer. Neznanci so streljali tudi na patruljo pomožne policije »Ulster defence regiment«. Na srečo ni bil nihče zadet.

Vse to, kar se dogaja sedaj v Ulstru, je posledica nove napetosti, politične in vojaške, ki so jo sprožili protestantski skrajneži. V zadnjih dneh je IRA precej omejila svoje delovanje. Toda zadnje izjave protestantskih predstavnikov, ki delujejo v okviru organizacije UDA (Ulster defence army) ter »Ulster volunteer force« so sprožile hude reakcije katoliških grogov. Kot smo že sporočili, je podpredsednik organizacije UDA izjavil, da ne morejo več brzdati skrajnežev v okviru svoje organizacije, ker protestanti nečisto več nuditi svojega drugega lica ločitvam katoliških gverilcev, ki delujejo v sklopu »Irish Republican Army« (IRA). Na to izjavo protestantskih grogov je IRA odgovorila, da zadevna izjava zadostno osvetljuje vse zadnje »ekstremne umote«. Izjava IRA nadalje opozarja, da organizacija ne bo mogla več trezno presojati morebitne povračilne ukrepe proti kriminalnim ljudem, ki podlo napadajo nedolžne in nezaslišane ljudi.

IRA nadalje obtožuje Angleže, da so prav oni sprožili val »ekstremnih umorov«. Bili so baje prav angleški vojniki preobčleni v civiliste, ki so zagrešili prve umore. O tem je pisalo tudi angleško časopisje. Zato predstavniki organizacije IRA menijo, da »zmaja, ki se je tako poridil, angleške orožne sile ne morejo več kontrolirati«. Organizacija IRA poudarja nadalje, da je skušala priti v stik s protestantsko organizacijo UDA, toda vsak poskus je bil zaman.

Na sporočilo organizacije IRA je danes odgovoril neki glasnik protestantske organizacije UDA, ki meni, da gre za pravico vojno napovedi. Protestanti obtožujejo seveda irske katoliške gverilce, da so prav oni krivi številnih katoliških in protestantskih žrtev v zadnjih dveh letih. Glasnik UDA je pribral, da njegova organizacija ne bo šla na pogovore »z umorilci in hinavci takega kova«.

Iz vsega tega je razvidno da v tem trenutku protestanti iščejo vsaj kršni izgovor, da bi zaostili politično stanje v Ulstru. Zdi se, da njim najbolj prija linija »državljan- skih vojne«, ker se očitno, da jih bo londonska vlada pustila na cedilu.

Vse to se povezuje z razgovori, ki jih je imel svojčas angleški ministrski predsednik Heath s pred sednikom vlade irske republike (EIRE), ko sta se pogovarjala o usodi Ulstra. Zdi se, da je Lynch spoštoval svoje obveznosti ter je

PRESENEČENJE

Francoski notar Georges Dalmassio je presenečeno obstal, ko je dopotaval na Korziko na počitnice. Njegovega vikenda ni bilo več. Na cesti za Monticello, kjer so mu delavci lani postavili lesen »chalet« ni bilo o hiši ne duha ne sluha. Preiskovalci menijo, da je vikend podrl kdo od otočanov, da bi si prisrkel drvi za zimo.

LEV

Genovski agentje so presenečeno obstali, ko so pogledali v poltovornjak, ki je bil parkiran v bližini avtocestne postaje v Voltri: majhen, komaj nekaj mesecev star lev, je »grozeče« zarenčal. Pozneje je nek vaščan povedal, da je videl šoferja poltovornjaka, ki se je spoprijel s štirimi osebami. Vsi so se nato oddaljili z velikim avtomobilom temne barve.

Nedaleč od poltovornjaka so agenti odkrili »erulotte«, ki ima isto evidenčno tablico kot furgon. Po napisih na »potujoči hišici« kaže, da pripada cirkusu Dari Togni.

SVOJEVRSTNA POROKA

Dva mesinska potapljača Giovanni La Rosa in Franca Fazio sta se danes poročila v mesinskem pristančisku. Dekle je imelo ob tej priložnosti potapljaško opremo srebrne barve in bel pajčolan, ženin in vrtice črno potapljaško opremo.

Ko sta si objubila večno zvestobo, sta novoporočenci skupaj s številnimi novobljenici položila na morsko dno venec v spomin vseh žrtev mornar. Prisotnost sta nato podarila tradicionalne »konfete« v skatlicah, ki sta jih pripravila s školjka- mi, ki sta jih pobrala v dose- danji potapljaški karieri.

ostro udaril po severnoirskih gverilcih organizacije »provisionals«. Dal je zapreti tudi nekaj vidnej- ših predstavnikov te organizacije, /ato je verjetno, da Lynch prav sedaj pričakuje, da bodo tudi An- gleži izpolnili svoje obveznosti, ki so jih sprejeli na tedanjih razgo- vorih.

Protestanti domnevajo, da sta se Lynch in Heath donedle glede postopnega vključevanja Ulstra v juž- no-irsko republiko. Angleži naj bi sprejeli ta sklep zaradi nujnega zgodovinskega razvoja kar pa ne ustreza željam in zahtevam severno- irskih protestantov.

Optimizem v VB

za usodo »concorda«

LONDON, 1. — Reakcije britan- skih grogov na odpoved predprave dveh ameriških družb so bolj umirne- ne od francoskih. Med gospodarski- mi operaterji prevladuje še vedno optimizem, čeprav so opazovali pre- 30.000 deincev, ki so zaposleni v po- litični industriji. Vlada stranka, o- pozicija in sindikati so se strnili v skupno fronto, da bi premostili te- žavo. Pozabili so na kritike, na teh- nične in ekonomske pismike: britan- sko gospodarstvo in nacionalni ponos sta v nevarnosti.

Nihče v Londonu ne dvomi, da bo »concord« eden izmed problemov, ki jih bosta Heath in Nixon obravnavala ob priliki obiska angleškega mi- nistrskega predsednika v Washingto- nu. Heath naj bi namreč objubil šte- vilnim poslancem, da se bo zavzel za usodo nadzvočnega potniškega le- tala. Tudi tisk upe v uspeh vladne- ga posega. Skoraj vsi listi so danes objavili vinjeto o tem problemu. »E- vening Standard« je na primer obja- vil Heatha, ki poskakuje in križi z rokami pred Belo hišo, medtem ko Nixon vprašuje zunanega ministra Aleca Douglasa Homeja: »Mislite, da mi hoče kaj povedati?«

Nedolžna Avstrija

(Nadaljevanje s 4. strani)

mele razumevanja ne simpatiji; a ga je tokrat tudi SZ žalostno poceni odstopila brez vsake slo- vanske solidarnosti.

Edina »pokora«, ki jo je Av- strija dobila, je 7. člen držav- ne pogodbe, po katerem bi Slo- venci imeli nekaj pravic. — Am- pak Nemci so, čeprav z bole- cino zlasti milijonov beguncev iz vzhodnih področij, privolili na za- služene grandte izgube in celo o- dobili Brandtovo »Ostpolitik« kot edino realno. Živci avstrijskih Nemcev, ki so z ostalimi Nemci zvesto sodelovali, pa ne prenese- jo skromnega slovenskega pod- napisa in še po tolikih letih se v Avstriji lahko šopirijo skup- nosti s povsem nacionalsocialistič- nim duhom svojega nesrečnega rojaka. — Kje je tu pravica?

TRŽAŠKI DNEVNIK

Dokument Slovenske skupnosti o vprašanju gorskih skupnosti

Sprejel ga je izvršni odbor SS na svoji seji 31. jan. 1973

Objavljamo dokument o gorskih skupnostih, ki ga je sprejel izvršni odbor Slovenske skupnosti na svoji redni seji 31. januarja 1973. V prejšnjih dneh smo že objavili stališča o tem vprašanju Slovenske kulturno - gospodarske zveze, odbora za prepord Nadiških dolin, Kmečke zveze, Zveze za krajevne avtonomije na sestanku predstavnikov štirih slovenskih občin v Dobrodubu in zakonski osnutek KPI.

»Ohranitev dragocenih družbenih in naravnih vrednot ter usmerja- nje gospodarske in splošne družbene dejavnosti v gorskem prostoru po- stajata v zadnjih letih vedno bolj se pereč družbeni problem. Z vse- žavnim zakonom št. 1102 z dne 3. 12. 1971 si tudi Italija postavlja temelje za pravilno ovrednotenje gorskega prostora. Omenjeni zakon daje družbeni zavzetosti zelo kon- kreten okvir, saj predvideva soude- ležbo prebivalstva pri sestavi in uresničevanju razvojnih programov in urbanističnih načrtov, ki naj se ukvarijo v vsedravnju in deželno gospodarsko načrtovanje. Gorske skupnosti bi s področnimi načrti, ki naj jih pripravijo in izvajajo v omejenem okviru, skušale odpraviti splošno družbeno in zlasti gospo- darsko neskladje med gorskim in ravninskim svetom. V ta namen naj bi z deželnim zakonom in sporazum- s posameznimi krajevnimi skup- nostmi (občinami) v teku enega le- ta od začeta veljavnosti vsedravn- nega zakona o gorskih skupnostih ustanovili skladna področja kot po- sebne teritorialne, gospodarsko - so- cialne enote. V tem času naj bi izoblikovali tudi zakonska določila za sestavo in razčlenitev organov gorskih skupnosti in hkrati tudi me- rila za porazdelitev finančnih sredstev, merila za odobritev sta- tutov posameznih gorskih skupnosti in odobritev področnih načrtov, njihovo financiranje in nadzorstvo nad njihovim izvajanjem; končno naj bi se v tem sklopu določila tudi razmerja med posameznimi gorskimi skupnostmi in drugim ter- ritorialnimi telesi.

V tem smislu bi gorske skupnosti lahko razpolagale z lastnim ura- dom in tehničnim odborom, ki naj bi pripravil in uresničil podrobne načrte. V teku enega leta od odob- riteve deželnega izvršilnega zakona naj bi gorske skupnosti pripravile večletni družbenogospodarski načrt, letni program in urbanistični načrt, upoštevajoč deželni urbanistični načrt, ter obstoječe občinske ali medobčinske urbanistične inštru- mente z namenom, da bi uravno- vili in pospešili razvoj posameznih gorskih področij.

Izvršni odbor Slovenske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

1. Najprej zato, ker pristojna ko- misija EGS pripravlja podobne predloge za evropsko politiko do gorskega prostora, ki naj bi iz- razili skrb za »hranitev drago- cene kulturne krajine in razvoj pre- bivalstva ki v njem prebiva. Pred- lagani ukrepi naj bi predvsem za- gotavljali kmetovalcem gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

2. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

3. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

4. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

5. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

6. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

7. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

8. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

9. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

10. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

11. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

12. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

13. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

14. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

15. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

16. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

17. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

18. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

19. V tem smislu bi gorske skupnosti se zaveda, da je vsedravnji zakon o gorskih skupnostih nadvse po- membna za razvoj doslej zastopava- lenega in zanemarene gorskega prostora in zato tudi pozdravlja vse napore, ki bi pripomogli k izva- janju vsedravnega zakona na o- zemlju Furlanije - Julijske krajine. Vendar je mnenja, da mora de- želni odbor, oz. deželni svet ne- samo sprejeti v celoti splošne smer- nice vsedravnega zakona, ampak da jih mora dodatno poglobiti in po potrebi tudi razširiti.

mom in težavam širokih ljudskih množic. Morebitnih težav in pro- blemov ni moč reševati tako, da se jim izognemo, da preprosto ob- demo in birokratsko odstranjuje- mo nasprotja, marveč da težave in nasprotja spreminjamo v pospe- šujoče dejavnike razvoja.

Končno je Izvršni odbor Sloven- ske skupnosti mnenja, da bi se deželni odbor, če mu je usoda vseh prebivalcev dežele Furlanije- Julijske krajine in posredno per- spektiva vključevanja težav v šir- še evropsko dogajanje, začeli s poglobitvijo sodelovanja sosednih ljudstev in dežel, res pri srcu, ne smel postaviti na poti, ki mu jo začrtuje še sama opredelitev de- žele Furlanije-Julijske krajine kot dežele s posebnim statutom. Z iz- vršnim zakonom za gorske skup- nosti ima deželni odbor priložnost izboljšati položaj slovenske narod- ne skupnosti v Italiji s »sredstvi«, ki so mu konkretno na voljo in ki jih vsedravnji zakon št. 1102 v si- rokem okviru naravnost ponuja. Ker pa zakon ne prihajajo na- kladno niti niso poljubni izmisle- ki, ampak so, tako ali drugače, politično in v najširšem smislu družbeno ogledalo nazorov in te- ženj, ki vladajo »znotraj« njihovih oblikovalcev in nosilcev, »bo za- vzela Slovenska skupnost do zdra- ženja deželnega odbora primerno stališče v želji, da se prepreči ne- gativne določbe in posledice, ki bi jih prinesel preveč enostranske- zarnišljen izvršilni zakon o gorskih skupnostih, vabi deželni odbor k nadaljnji poglobitvi tega pomemb- nega vprašanja ter k dopolnit